

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Iz starega v novo

Leto, ki danes tone za obzorje v brezkončnost zgodovinskega dogajanja, je bilo najbolj razburkano od vseh, kar jih je sedanjí rod preživel po vojni. Z njim počasi ugaša eno stoletje liberalizma, ki je po zlomu tako zvané reakcije plemiško-meščanskih monarhij zavladal svetu, potem ko mu je po končnem zlomu fevdalizma pred sto in petdesetimi leti pripravila pot francoska revolucija, pred njo pa borba za neodvisnost, ki so jo bili začeli proti nadoblasti angleške kraljevine njeni izseljenci in izgnanci v gozdovih, stepah in puščavah severne Amerike.

V tej nekako tri sto let obsegajoči viharini dobi je bil vsak od teh velikih preobratov po kratkih prešledkih venomer zaznamovan po vojskah in uporih, ki so zahtevali ogromne žrtve človeških življenj in gmočnih dobrin ter so do temelja preosnovali politično uredbo, gospodarsko in socialno skladno ter npravično podobo človeka in družbe. Zadnjih sto let te tako važne ere v razvoju omikanega človeštva, ki našemu mišljenju in stremiljenju vtiskuje svoj pečat, izpolnjuje smrtni boj liberalnega gospodarstva, njegove miselnosti in morale s socializmom, ki pa se tri desetletja po svetovni vojni 1914/18 sam hori za svoj obstoj s silovito dinamiko tako zvanega avtoritarizma, čigar valovi pljusajo že ob zgradnjo držav in narodov, ki jih smatramo za trdnjave liberalne demokracije in danes za njenim odkljudem brančnega se marksizma. Obenem pretresa svet tekna in borba med starimi in mladimi, nasičenimi in boljšega ter širšega prostora na zemlji željnimi, na posledicah ostarele ali preživite civilizacije bolnimi in za višjo omiko stremječimi zdravimi narodi, med katerimi imajo eni več ko preveč, drugi pa se dušijo v preozkih in prebornih razmerah. Vzporedno s tem gre duhovna borba med vero in nevero, med materialističnim gledanjem življenja in višjim vrednotenjem človeškega bitja in zgodovine ter človekovih ciljev, v najnovjšem času med krščanstvom, ki uči, hrani in brani univerzalno pojmovanje sveta, v katerem vsi narodi predstavljajo eno družino z istimi npravičnimi načeli in nalogo ter pravico in dolžnostjo do složnega sodelovanja v kraljestvu božjem, ter skrajnim nacionalizmom, ki priznava samo naravne nagone po uveljavljenju najmočnejšega v večni borbi za kruh, moč in nadoblast. Socializmu, ki je krščanska npravična družabna načela izpačil v brezbožnem duhu, pa stoji nasproti ideja korporativne uredbe države, ki se ji je marksistična plehka »znanost« še nedavno rogala, ki pa postaja čedalje bolj resna in aktualna, ker se je delovno ljudstvo samo naveličalo in se ustrašilo pogubnih posledic naukov, ki so se, prestavljeni v dejanski svet, izkazali kot nemoečne in brezplodne sanjarije, ki so stale le zaman prelile poloke krvi, ki vedno novo kri in še večje trpljenje kliče.

Taka je podoba sveta, ki stopa v novo leto kakor potnik, ki je sredi najbolj viharnega morja primoran, da se vkrci na nov brod, kateremu se obeta prav tako nevarna vožnja, če ne še burnejša. To čustvo bo gotovo prešinilo vsakega izmed nas, kdor še ni popolnoma otopel v lahkomišelnih brezbrzičnosti, ko bomo po več tisočletnem običaju, odkar živi človek na zemlji, pozdravili novo leto v resnobnem spominu na starega, ko smo s svojimi dragimi svojci trepetali, da ne bi izbruhnili najkruvavejši ples, kar si jih je moglo predstaviti. Ali naj nas ta srečno prestani strah bodri, da se nihče ne bo več upal raznetiti strahotnega požara in da se je le nekoliko podaljšal rok, v katerem nam je dano še nekaj časa preživeti v miru in plodovitem delu?

Božja pota so neznana, nepreračunljiva in nepredvidljiva, toda vsa znamenja kažejo, da je bilo gorje minule vojne tako ogromno in da je rodilo take posledice in nam nprtilo tako dediščino na splošnih razvalinah našega moralnega in gmočnega življenja, da se smemo zanesti na zdravo pamet vseh vladajočih in vladanih, da bodo poiskali mirne in pravične rešitve velike kope vprašanj, ki jih je, če se omejimo zgolj na one mednarodnega političnega značaja, rodila predvsem nespamet, kratkovidnost, želja po poltačenju in maščevanju takó na eni kakor na drugi strani. Naj gledamo s kateregakoli stališča, nobeno teh vprašanj ni nerešljivo, naj gre za Evropo ali za kolonije, če upoštevamo, da mora vsak živet, da nikomur ne gre privilegiran položaj, da ni vse, kar je, veskozi pravično in neizpremenljivo, da se vsakdo z drugim lahko pogodi tako, da nobena stran ne bo trpela bistvene škode, saj je svet še vedno velik in čaka ustvarjajočih rok! In rešiti se morejo vsa ta vprašanja le v duhu krščanskega nazora in morale, tega ne more nihče tajiti in to je danes bolj očitvidno nego je bilo kdajkoli. V tem duhu pa je, če se veliki narodi Evrope, ki imajo med seboj največje račune, zberejo okoli ene mize in tako pokažejo dobro voljo, ki je rojena iz kategorične potrebe vzajemnosti kulturnih ljudi in držav in ki to vzajemnost le še bolj krepí in neizbežno pokaže pot, ki vodi do uspeha, ki ga ne more prinesiti nobena krvava razprava. Potem se bodo mogle države krščanskega kulturnega kroga, rešene medsebojnega trenja in sporov na mednarodnem poprišču, lotiti še važnejšega dela notranje pomiritve in poravnave socialnih nprtilj, gospodarske obnove in dviga človeške ekonomske in kulturne delavnosti v obči prid, in tudi ta naloga je izvršljiva le v duhu krščanskega npravičja.

Tako pa se bodo izkoreninili tudi vzroki tistega revolucionarnega rovanja ideoloških skrajnežev, ki danes zopet s svojim brezvestnim pretiravanjem in podpibovanjem šovinističnih nagonov želijo povečati zmedo, da bi priklicali katastrofo, kakor so jo svojčas hoteli pospešiti s podžiganjem razrednih strasti. Podoba je, da se jim to ne bo posrečilo in da bo iz borbe naproti na evropskem nebu vzšla zarja božje dobe in novega razmaha mirno gradečih sil.

Konec masonske vladavine v ČSR

Češko - Slovaška postane nacionalna, krščanska in stanovska država

Praga, 30. decembra. Mladina češke narodne enote, v kateri so združene vse bivše češke nacionalne stranke (agrarci, narodni socialisti, katoliški ljudovci in Gaydovi pristaši) objavlja svoj delovni program, ki je obenem program vlade in ki ga vlada že postopoma uvaja, da se bivši režim, ki je slonel na masonskem svobodomiselnstvu, končno likvidira. Kot predznak tega je smatrati odredbo skupne češko-slovaško-rusinske vlade, da se morajo Masarykove in Benešove slike odstraniti iz vseh državnih šol in uradov ter nadomestiti s sv. razpelom in državnim grbom. Obenem je prepovedana judovska nacionalna stranka in se zapleni njeno premoženje. To je preludij v izjemne zakone proti Judom, ki bodo izdani v kratkem in ne bodo nič manj strogi nego so oni, ki veljajo v Nemčiji ter bodo daleč prekašali protijudovske odredbe in Italiji.

Verske in moralne smernice novega režima

Podlaga mladinski vzgoji je krščansko npravičje. Vsa javna in tajna (framasonska) društva, ki so proti krščanski veri, morali in duhu, se razpuste. V šole se vpelje obvezno verski pouk. Omika, ki jo bo gojila državna šola, bo nacionalna, solidariistična in protikapitalistična, to je, bo proti razrednemu pojmovanju družbe in bo usmerjala državljane v delovno skupnost in vzajemnost ter v obvezno službo vseh narodu in državi. Vse učne knjige se bodo pregledale, oziroma popravile in tiste, ki so pisane v duhu protikrščanskega svobodomiselnega nazora, Masarykovega napolliberalizma in napollsocializma ali celo marksizma, se bodo odpravile. Vsi učitelji in profesorji, zahteva program stranke mladine, ki niso usmerjeni v tem pravcu, se morajo upokojiti in nadomestiti s krščanskimi. Pospeševalo se bo strokovno in tehnično šolstvo.

Reforma se ne sme ustaviti pred visoko šolo. Treba pa je skrbeti tudi za to, da se bo književno proizvodstvo sploh postavilo v službo skupnosti ter se ne sme trpeti, da bi knjiga, razne kulturne naprave in društva, gledališče in kino razdirali krščanskega duha, narodnega mišljenja in npravičja. Knjižništvo se bo zato postavilo pod strogo nadzorstvo in se bo vsaka zasebna kulturna delavnost morala ravnati po etičnih načelih in v pozitivnem prid skupnosti. Pouk in vzgoja na srednji šoli bo stroga in bo imela namen, da vzgoji same izbrane mlade ljudi, ki bodo zmogli dela v korist države. Umetniško ustvarjanje ne sme zlorabljati svobode za to, da bi škodovalo ljudskemu moralnemu blagru, marveč mora biti v skladu z vsemi drugimi območji človeškega državlanskega udejstvovanja.

Socialna stanovska politika

Država bo začela ljudsko politiko z namenom, da se utrdi narod. Največjo skrb bo posvečala družini, obdavičila samce, preosnovala dedno pravo in dajala brezobrestna posojila ter brezplačne dodatke za najemnine in se bo borila z vsemi sredstvi zoper preprečevanje spočetja, oziroma rojstev. Vsa mladina bo uživala predvojaško vzgojo, vsak državljani pa bo moral vršiti obvezno delo, in sicer vsako leto vsakdo brez izjeme in brez ozira na socialni položaj, in to, preden bo začel izvrševati svoj poklic. Delavci in nameščenci bodo organizirani po poklicnih kategorijah in te korporacije bodo javnega prava. Delavske organizacije bodo skupaj z delodajalskimi organizacijami tvorile korporacije. Nobena druga socialna, oziroma strokovna organizacija, kakor tudi stavke ne bodo dovoljene. Vlada bo tudi delala zoper prenasrščanje prebivalstva v mestih in bo zato predvsem pospeševala kmetstvo proizvodno. Cene se bodo kontrolirale in se bo v tem smislu tudi preosnovala politika taks in davkov. Korporacije pa bodo imele zelo široko avtonomijo in bo država posegala vanje predvsem samo v medznih sporih z obvezno močjo. Priznava se

načeloma zasebna lastnina, ki pa je omejena po socialnih vidikih državnega občestva. Država ni noben podjetnik in bo zato pustila iniciativo in delo proizvodnje posameznikom, ki jih pa bo nadzirala in po načrtu usmerjala. Zidi in tuji ne morejo posedovati zemlje. Narodna banka se podržavi. Za posamezne korporativne panoge pa se ustanove posebne banke.

Proti Judom

Zidi se postavijo pod izjemno postavbo in bodo izključeni iz državnega življenja ter jim bo odvzet vsak vpliv posebno na narodovo vzgojo. Zidje ne morejo biti ne učitelji ne profesorji. Ker Zidje izrabljajo češka imena, bodo morali vsa taka svoja imena, ki so jih prevzeli po l. 1918., zo-

pet izpremeniti v judovska. Kdor je rojen iz mešanega zakona med češkim in judovskim staršem, bo ob polnoletnosti moral izbrati eno iz obeh narodnosti. Ostale postavbe bo sklenil češkoslovaški ministrski svet že v kratkem. Predvideva se tudi izgon Zidov, ki so se naselili v čehoslovaško-rusinsko republiko po nekem gotovem datumu.

Haha na Slovaškem

Tatranska Lomnica, 30. decembra. AA. ČTK: Predsednik slovaške vlade Tiso je priredil večeraj v Tatranski Lomnici kosilo na čast predsedniku republike Hachi Državnika sta izmenjala zdravici, v katerih sta izrekli željo, naj bi Čehi in Slovaki ob medsebojnem spoštovanju svoje neodvisnosti delali za boljše bodočnost češkoslovaške republike.

Nemški gospodarski cilji na jugovzhodu

Zanimiva razodetja drž. tajnika Brinkmanna

Berlin, 30. dec. TG. V decembrski številki revije »Wirtschaftsblatte«, ki jo izdaja industrijska in trgovinska zbornica v Berlinu, je pod naslovom »Velika Nemčija in jugovzhodna Evropa« napisal državni tajnik gospodarskega ministrstva Brinkmann zelo poučen članek, ki bo po vsej Evropi sprožil izredno zanimanje.

Državni tajnik Brinkmann, ki je najbližji sodelavec gospodarskega ministra dr. Funka, proučuje v tem članku gospodarske odnose med Nemčijo in balkanskimi državami v svitu prošlih let ter odpira zanimive poglede v bodočnost.

Gospodarska slika l. 1931, piše Brinkmann, nam je odprla oči. Ne smemo pozabiti, kaj vse se imamo zahvaliti tej hudi stiski. Takrat namreč je izšlo novo gospodarsko geslo: Daj — dam! To se pravi, da z blagom kupujemo blago, da blago plačujemo z blagom. Jugovzhodne evropske države so takoj spoznale priložnost, ki se jim je nudila, da se izkopljejo iz gospodarske stiske. Veliki nemški nakupi živežnih pridelkov so tamkaj podprli kupno moč deželskega ljudstva in ga tako obvarovali pred socialnimi prekucijami. Nemčija je za kupljeno blago pošiljala izgotovljene industrijske izdelke in je s tem dala največjo pobudo za industrializiranje teh dežel. Na ta način se je jugovzhodna Evropa rešila nevarnih političnih zvez, ki bi ji ne prinesle nobenih gospodarskih olajšav, a bi jih bile v političnem pogledu zavdave. Jugovzhodne države so te politične zveze vzele v podrobno preteht in so mogle ugovoriti, v koliko se sploh dajo spraviti v skladnost z njihovim pogumnim stremiljenjem po neodvisnem svobodnem državnem življenju. Tako se je zgodilo, da so se v času največje gospodarske stiske križale poti dveh velikanskih gospodarskih prostorov, namreč nemškega in jugovzhodnega, in iz tega srečanja se je rodilo spoznanje v nujnosti čim tenejšega sodelovanja.

Sodelovanje je naraščalo od leta do leta. Toda s tem še ni rečeno, da so izrpane vse možnosti. Ne! Oba gospodarska prostora še daleč nista dosegla meje medsebojnega izpolnjevanja. Treba bo še mnogo storiti, da bodo odstranjene vse ovire, ki še vedno preprečujejo popolno izkoriščanje vseh danih možnosti za gospodarsko sodelovanje. Med ovirami so največje one, ki so političnega značaja. Z grenkim občutjem se spominjamo raznih političnih posojil, s katerimi so nekatere velesile iz jugovzhodnih držav ustvarjale moderne podložniške države. Kar bo Nemčija mogla storiti, da povisa medsebojno izmenjavo blaga med Nemčijo in jugovzhodom, bo

prav gotovo storila. Pri tem se bo seveda posluževala dosedanjih izkušenj. To se pravi, da se bo Nemčija potrudila gospodarskim interesom jugovzhodne Evrope koristiti na ta način, da ji bo nudila posebne ugodne carine za izvoz svojih pridelkov v Nemčijo, da bo nadalje nudila za te pridelke stalne cene, ki bodo višje od cen na svetovnih trgih in da bo tem deželam nudila stalen trg, kjer bodo lahko vedno prodale vse svoje odvišne pridelke. Nemška pomoč bo šla še dalje. Nemčija bo jugovzhodnim državam dovolila dolgoročne trgovinske pogodbe in se bo po svojih močeh trudila, da pomaga tudi v tem smislu, da bi se način poljedelskega pridelovanja izboljšal in pridelek

Francoski pogoji za pogajanja z Italijo

Pariz, 30. dec. by. Uradno poročajo, da je francoski odpravnik poslov Combon pri svojem večeršnjem obisku v Foreign Office, u naznanil angleški vladi, da je Francija pripravljena direktno pogajati se z Italijo o sledečih vprašanjih:

1. Izkoriščanje železniške proge Džibuti—Addis Abeba.
2. O svobodni italijanski coni v Džibutiju in
3. O ureditvi tarif za plovbo ladij skozi Sueški prekop.

Pri tem pa je Francija jasno poudarila, da je pripravljena pogajati se o teh vprašanjih le pod pogojem, da se Italija že naprej odreče vsakršni težnji po novih ozemljih.

po kakovosti in po količniku dvignil. Nemčija bo končno odločno pomagala tudi pri industrializiranju jugovzhodnih dežel. Razume se, da se Nemčija ne bo umaknila novim dolžnostim, da se odkrijejo in izkoristijo naravni zakladi na jugovzhodu. Našla bo pravilni način podpore tudi za te potrebe, na primer stalne kredite za rudniške dobave.

Seveda bo potrebno, tako zaključuje Brinkmann svoje izvajanje, da v interesu razvoja gospodarskega sodelovanja med Nemčijo in jugovzhodno Evropo, da odstranimo nekatere zapreke, ki se pojavljajo. Pojavlja se namreč mnenje, da so balkanski narodi kolonialni narodi in da jim ni treba postreči s prvovrstnim blagom, marveč da zadosluje drugo- in tretjevrstno blago. Nemčija to naziranje odklanja. Jugovzhodne države so za njo v vsakem oziru enakovredne s katerokoli drugo državo. Nemčija bo tja pošiljala samo prvovrstno blago in se bo tega načela najstrožje držala. Nadalje je treba enkrat za vselej zanikati naziranje, kakor da ima Nemčija na jugovzhodu Evrope kakšne imperialistične težnje. Nemčija takšnih težnej na tem prostoru nima, ampak samo željo, da sodelovanje med tema dvema velikima gospodarskima prostoroma čedalje bolj razvije in da ne dovolí, da bi jo pri tem delu gospodarska zavidičnost ali politični računi drugih ovirali.

Gafencu

o novi zunanji politiki Romunije

Bukarešta, 30. dec. AA. Rador: Zunanji minister Gafencu je snoči govoril po radiu o romunski zunanji politiki.

Gafencu je izjavil, da Romunija nadaljuje »(Nadaljevanje na 2. strani)«

Dunajska vremenska napoved: milo, naraščanje temperature, v nižinah ne nad ničlo, zapadni in severozapadni vetrovi.

Zemunska vremenska napoved: Zvižanje temperature v vsej državi. Pooblaščen v Primorju, mil jug, najbrže nekoliko dežja, drugod pa oblačno in od časa do časa sneg.

Zagrebska vremenska napoved: Toplo in oblačno.

Sporazum Belgrad-Pešta

Obisk grofa Ciana v Belju ima namen pospešiti prijateljstvo med Jugoslavijo in Madžarsko

Rim, 30. decembra. b. O potovanju grofa Ciana v Belgrad piše turinski tisk, da je pričakovati razširitev jugoslovansko-italijanskega sporazuma v smeri Budimpešte. Potem, ko so bile odstranjene ovire med Jugoslavijo in Madžarsko z ene ter med Jugoslavijo in Bolgarijo z druge strani, je nastopilo znatno olajšanje, ki omogoča nov red v donavski kotlini. Po razgovoru med dr. Stojadinovičem in grofom Cianom bo verjetno prišlo tudi do podpis jugoslovansko-madžarskega sporazuma, ki bo pomenjal temelj te nove ureditve za mir v srednji Evropi.

Rimski dopisnik »Daily Telegraph« poroča, da so vse priprave za lovski obisk grofa Ciana v

Jugoslaviji na državnem veleposestvu v Belju končane. Lova se bo udeležil predsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinovič. Sestanek bo torej na posestvu, ki je le nekaj kilometrov oddaljeno od jugoslovansko-madžarske meje, kar smatrajo za zelo značilno, ker se Italija trudi, da se odnosi med Jugoslavijo in Madžarsko zboljšajo in da nastane med obema državama prijateljsko sožitje. Italija smatra jugoslovansko-madžarsko prijateljstvo kot izhodišče za ožje sodelovanje med jugovzhodnimi državami z osiščem Rim—Berlin. Splošno pričakujejo, da bo nova jugoslovansko-madžarska pogodba kmalu podpisana, ki bo omogočila prijateljsko sožitje med obema narodoma.

»Daily Telegraph« je dobil informacije, da je državno veleposestvo Belje zbrano za sestanek samo iz razloga, da bodo imeli tudi madžarski državniki priliko sodelovati v razgovorih med italijanskim zunanjim ministrom in jugoslovanskimi državniki.

Budimpešta, 30. decembra. c. Predsednik madžarske vlade je danes govoril o vladni politiki. Poudaril je, da se mora Madžarska za vse svoje zadnje uspehe zahvaliti osi Rim-Berlin. Os Rim-Berlin hoče pravičnejšo ureditev razmer v Evropi in bodo zato tudi vse pravične madžarske zahteve izpolnjene. Zato bo Madžarska ostala zvesta politiki naslonitve na os Rim-Berlin.

Oglase za novoletno številko „Slovenca“ sprejemamo danes do 5 pop.

(Nadaljevanje s 1. strani)

svojo politiko miru, pri tem pa računa s stvarnostmi in naški mednarodnega življenja in to tako, da ostane zvesta svojim prijateljem in da odločno brani svoje pravice in koristi. Ta politika se izvaja pod okriljem vladarja, ki ji je zagotovil trdnost. Naša zunanja politika se naslanja na moč domačine in tega se morajo vsi Romuni globoko zavedati, romunska vojska pa mora biti pripravljena na vse žrtve. Romunija se veruje, da se s sodelovanjem narodov lahko ohrani mir med človeštvom. Naša želja za mir računa s znanimi razmerami in zato simpatično sprejemamo trud za zблиžanje med velikimi zapadnimi državami in državami v srednji Evropi.

Gafencu je nato opozoril na potovanje kralja Karola v Anglijo, Francijo, Belgijo in Nemčijo. Ob tej priliki se je znova potrdila resnica, da Romunija dela in se bori za mir. Potem, ko je priznal veliko ustvarjalno moč Italije, je Gafencu podčrtal pomembno vlogo velikih in malih držav v vzhodni Evropi. Varnost cele Evrope je odvisna od sporazumevanja in ravnosti v tem delu sveta. Gafencu je nadaljeval, da Romunija izvaja svojo politiko zavezništva s Poljsko, pri čemernega prijateljstva s Češko-Slovaško in sodelovanja z Jugoslavijo. S Turčijo in Grčijo veže Romunijo Balkanski sporazum, ki hoče in mora braniti mir in red v jugovzhodni Evropi. Romunija se bo trudila, da uresniči čim boljše sporazume s vsemi sosedi, posebno v Podonavju, v kolikor se te države zavedajo skupnih koristi in potreb po vzajemnosti. O zvezah med Romunijo in Sovjetsko Rusijo je Gafencu rekel, da vzdržuje Romunija z Rusijo miroljubne odnose dobrega sosedstva s protokoli in pogodbami, posebno pa s sporazumom o definiciji napadala.

Nato je zunanji minister izjavil, da bo Romunija od kolonialnih držav zahtevala predvsem, da naj se na miren in na pravičen ter trajen način uredi judovsko vprašanje in da se z mednarodnimi pogodbami omogoči njihovo izseljevanje. Vse manjšine v Romuniji pa bodo uživale varščine, ki so določene po ustavi. Komisarjat za manjšine dela tako, da se nobeni lojalni narodnosti ni treba ničesar bati, ako svoje obveze napram Romuniji izpolnjuje tako, da nedotakljivost romunskega ozemlja nikdar ne bo v nevarnosti.

Romunija odbija vse ideološke struje, prav tako pa zavrača vsako vmešavanje v romunske notranje zadeve. Romunija želi, da bi bila izven vseh sporov, želi ohraniti mir in biti zmeraj pripravljena na to, da bi bila kos vsaki vojni nevarnosti.

Odnosaji z Nemčijo slabši... ... z Italijo boljše

London, 30. dec. b. V zvezi z včerajšnjo izjavo romunskega zunanjega ministra Gafencu poročajo »Daily Telegraph«, da je izjava romunskega zunanjega ministra, da njegova država ne bo trpela tujega vmešavanja, dala povod nemškemu tisku za ostre napade. V trenutku, ko so se odnosi med Romunijo in Nemčijo poslabšali, pa je italijanska vlada zavzela zelo prijateljsko stališče do Romunije. V romunskih političnih krogih se tudi dobro zavedajo, da je italijanski zunanji minister grof Ciano pri svojem zadnjem obisku v Budimpešti odklonil, da ohrabri madžarski revizionizem na račun Romunije. Navzile ostremu nastopu romunske vlade proti želenji gardi je Italija ohranila zelo prijateljske odnose z Bukarešto.

»Hrvati in Balkan«

Z založbo »Balkanskega Instituta« v Belgradu je dr. P. Skok spisal zgodovinsko razpravo, ki se v njej peča z vprašanjem, ali so Hrvati balkanski narod ali ne. Belgrajski časopis »Vidice« je v zadnji številki prinesel glavne odlomke iz te obravnavne pod naslovom »Zapad, Balkan in Hrvati«.

Pisec v uvodu naglašja, da je bil v zgodovini Slovanov zadnjih 1000 let najbolj usoden tisti trenutek, ko so Nemci, Madžari in Romuni razdelili Slované v severne in južne. Nato pa prehaja na Hrvate ter njihove odnose do zahodne Evrope in do Balkana. Pisec trdi, da »so Hrvati vsekakor periferni (obrobni) balkanski narod«, kar tudi ostanejo, čeprav bi po naukih nekaterih učenjakov del Hrvatske severno od Save ter vse Isto izločili iz balkanskega polotoka. Hrvati so obrobni balkanski narod celo tedaj, če bi bolj gledali na verski in kulturni kakor pa na geopolitični moment. Tako gledanje nikakor ne more izbrisati s sveta geopolitičnega momenta niti mu zmanjšati učinka... Najsi razni politiki hoteli ali ne, Hrvati so bili, so in bodo ostali obrobni balkanski narod. In ta njihov položaj pojasnjuje dosedanje zgodovino ter bo pojasnil tudi njihovo prihodnjo zgodovino, kolikor je to mogoče sklepati iz geopolitičnega položaja. Nato pa člankar dokazuje, kako so se Hrvati trlikali v zgodovini znašli v zgodovini Balkana, prvič ob času Ljudevita Posavskega, drugič ob času benečanskega gospodstva na Jadranu, ko so se Benečanom uprli na njihovi poti na Balkan, ter tretjič ob sklepanju pogodb hrvatskih plemen s Komanomom. Po tej pogodbi so, kakor trdi pisec, postali Hrvati most, po katerem so Turki prihajali v srednjo Evropo, in most, po katerem je Srednja Evropa udarjala na Turke. Po bitki pri Mohaču

Kaj pravijo Srbi o sporazumu s Hrvati

Nas vse mora kajpada najbolj zanimati vprašanje sporazumne ureditve naše države. V tem znamenju so bile vodene tudi volitve 11. decembra. A. Martinović je v »Samoupravitcu« od 30. dec. 1938 napisal dolg članek pod naslovom »G. dr. M. Stojadinović je edini predstavnik srbskega dela jugoslovanskega naroda«. Pustimo ob strani vse, kar bi kazalo na kako ideološko usmerjenost, pa pokažimo iz tega članka tisto, kar je bistvo stvari. V tem članku pisec takole veli:

»Medtem ko je dr. Maček z združeno opozicijo sklenil sporazum na federativni in plemenski podlagi, se med Srbi ustvarja prepričanje, da se je z njim treba sporazumeti na unitaristični in strankarski podlagi. Nihče v Srbiji ni za federacijo, toda tudi nikogar ni, ki bi bil za kruti centralizem. Pač pa smo za široke narodne samouprave, ki bo v njihovi upravi moglo sodelovati tudi ljudstvo in država, to se pravi, kjer bo prihajala od izraza volja naroda in volja države. Torej Srbi žele skleniti sporazum z dr. Mačkom na temelju širokih narodnih samouprav. Poteg tega pa nočejo, da bi se ta sporazum sniral kot narodni, ampak zgolj za strankarski sporazum. Torej se ne želi, da bi se ta sporazum »matral za sporazum med dvema nacijama, kakor želi dr. Maček, temveč sporazum med dvema najmočnejšima strankama... Decembrske volitve so dr. Vl.

Saragosa, 30. dec. dl. Sredi tedna je stopila v akcijo celotna napadalna Francova armada v Kataloniji. Na 130 km široki fronti od izrastkov Pirenej na do reke Ebro je prešlo v napad šest armadnih zborov, ki so sledeče porazdeljeni: Prav na severu na levem krilu se bore v gorovju divizije, ki sestavljajo dva armadna zbora Urgel in Maestrazgo. V sredini pri Balaguern in Leridi stoji armadni zbor Aragonev in armadni zbor Marokancev. Na desnem krilu fronte pa stoji armadni zbor Navarrev in armadni zbor prostoovoljcev, ki je polnjen na najbolj desno krilo ob Ebru. Proti tej v resnici zelo veliki armadi se bori katalonska armada in mnogo divizij rdečih prostovoljcev, ki jih je Kominternu nabrala skupaj z vsega sveta. Sodiijo, da razpolaga rdeči vrhovni poveljnik gen. Royo na tem odseku vsaj z 20 divizijami. Obrambo rdeče fronte zelo podpira teren, ki je ugoden za obrambo in pa mogočne, popolnoma modernim zahtevam odgovarjajoče utrdbe, ki so jih v sedmih mesecih zgradili Katalonci vzdolž reke Segre, ker so z gotovostjo prej ali slej pričakovali na tem mestu Francovega napada.

O uspehih poročja Francovo vrhovno poveljstvo do sedaj na treh mestih. Na levem krilu se je posrečilo osvojiti nekaj vrhov in napredovati kakih 20 km proti vzhodu do mesta Benavent, ki je že padlo v Francove roke. Uspeh je tudi prodor rdeče fronte pri silno utrjenem mestu Balaguern. Vendar pa se zdi, da so mednarodne čete kmalu po prvotnih uspehih ofenzivni sunek na tem mestu prestregle. Pri Balaguernu je v teku velika bitka. Uspehe je dosegla ofenziva tudi na desnem krilu, kjer je padla Granadella in Borjas, dve mesti, ki sta približno 30 km od izhodišča ofenzive. Ti uspehi so precejšnji, vendar ne izredno veliki. Iz dosedanjih vojaških operacij še ni mogoče trditi, da bi rdeča obrambna črta bila kje katastrofalno pretrgana. Do sedaj se je nasprotnik še vedno mogel v redu umikati in mestoma izvajati celo srdite protinapade. Bitka je v polnem razvoju in se bo šele čez nekaj dni moglo z gotovostjo reči, ali je

Francova zimska ofenziva v Kataloniji

Francova ofenziva uspeša, ali pa se bo morala omejiti le na delne uspehe. Ako se Francu ne posreči likvidirati vsaj del katalonskega bojišča in doseči morja, bo njegovo ofenzivo treba smatrati za ponesrečeno.

Salamanca, 30. dec. AA. DNB. Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva, pravi, da se je včeraj v četrtak nacionalistična ofenziva uspešno nadaljevala. V odseku Tremp so nacionalistične čete zavzele kraje Benavent, Congues in Clua. V odseku Leride so nacionalisti zavzeli Grenadello in več važnih postojank na okoliških gričih. Med temi je važen vrh San Antonio, vzhodno od Grenadelle. Sovražne izgube so zelo velike in so nacionalisti ujeli 1.500 republikancev. Med zaplenjenim vojnim materialom sta dva tanka, tretji tank je bil pa porušen. V sredo smo ustrelili 25 republikanskih letal, v četrtak pa šest.

Barcelona, 30. decembra. AA. Havas: Opolnoči je prenehalo bombardiranje Madrida, ki ga je spremljal topniški dvoboj. Granate so padale v vseh okrajih ob fronti. Ob njih popolnoči se je bombardiranje začelo že z večjo srditostjo.

Chamberlainovo novoletno voščilo

London, 30. decembra. AA. DNB: Tednik »Home and Empire« je objavil novoletno poslanico predsednika vlade Chamberlaina. Chamberlain piše med drugim:

»Naša moč nam dopušta, da lahko iščemo prijateljske z vsemi narodi in da jim lojalno nudimo roko postenega sodelovanja. Toda mi ne bomo ničesar storili pod pritiskom sile.«

Govorci o letu 1938. pobija Chamberlain nazarje, da je vojna neizogibna in da se mora sedaj Anglija pripraviti na vojno. Prepričan je, da se bodo mednarodni problemi lahko uredili v duhu pomirljivosti in sodelovanja. Nikdar ni verjel, da bi bilo to lahko, vendar pa lahko sedaj v tem oziru ugotovi, da dosedanj uspehi niso samo napolni, ampak da so že znatno podprli pravilno urejanje mednarodnih odnosov.

Podkarpatski Ukrajinci in naši integralci

Kakor moramo kot Slovani in kot sinovi matega naroda obžalovati usodo Čehov, Slovakov in podkarpatskih Ukrajincev, tako moramo na drugi strani naglašati, da bi mnogo tega ne bilo treba, če bi se bili voditelji češkega naroda pravočasno pobotali s Slovaki in Ukrajinci. Med tem ko so se Čehi in Slovaki med seboj borili, kako naj bo njihova skupna domovina za naprej urejena, je prišla katastrofa. Po tej katastrofi so Slovaki sicer dobili svojo veliko avtonomijo, podkarpatski Ukrajinci tudi, toda vsi trije so izgubili mnogo, mnogo. Medtem ko so se Slovaki za svojo avtonomijo dobro pripravili, tako da bo po tej skupni nesreči rastla notranja sila češkega in slovaškega naroda, je pa uboge Ukrajince pod Karpati čas prehitel. Nimajo ne dovolj inteligence, ne drugih sredstev. Zato jim morajo pri urejanju ožje domovine sedaj pomagati Čehi in Slovaki. To je bistvo stvari, katero pa glasilo velikega integralca Demetroviča v Zagrebu »Jugoslovanske novine« takole popisujejo:

»Med tem ko razmadžarjeni in naduti Slovaki izganjajo češke uradnike s svojega ozemlja, pa Ukrajinci v federalni enoti Podkarpatski Ukrajini ne znajo sami sebe vladati, čeprav so tudi oni, kakor Slovaki, besno zahtevali avtonomijo in razdelitev češkoslovaške države. Tako je predsednik te žalostne ukrajinske vlade Vološin moral naprositi praško vlado, naj Ukrajini da potrebno število strokovnega uradništva, da bodo organizirali deželo, ker za to delo nima kvalificiranih ukrajinskih uradnikov! In ta ukrajinska peščica resreše je zahtevala samostojnost, kajpada na tuje stroške!«

Miselnost, ki se razodeva v tem in takem pisanju jugoslovanskih integralcev, je vredna vsake obsodbe! Tako menda o malih slovanskih narodih ni pisal še noben nemški ali italijanski list! Ta žalostna zasluga ostane klavernemu ostanku jugoslovanskih integralcev, ki so izšli iz nesrečne jansrije.

Iz sodnijske službe

Belgrad, 30. decembra. m. Z odlokom pravosodnega ministra so postavljeni za častne sodnike na področju apelacijskega sodišča v Ljubljani za l. 1939.: pri okrožnem sodišču v Ljubljani: dr. Janko Berec, ravnatelj Kreditnega zavoda za trgovino in industrijo, Ivan Bogataj, trgovec, Ivan Čepon, trgovec, dr. Josip Dermastija, generalni tajnik Vzemne zavarovalnice, Franc Erce, podravnatelj Zdrušne gospodarske banke, Ivan Gregor, trgovec, Franc Hajnrihar, trgovec, Jernej Jelinič, trgovec, Franc Kamenšak, trgovec, Franc Kham, trgovec, Josip Lavrič, trgovec, Zvonimir Lukič, Comp. T. T. Lukič, dr. Franc Pavlin, ravnatelj Ljubljanske kreditne banke, dr. Leon Skala, ravnatelj zavarovalnice »Skala«, Anton Verbič, trgovec, Joško Zemljič, prokurist trdnice Medič, Anton Zlender, trgovec, vsi iz Ljubljane; pri okrožnem sodišču v Mariboru: Miloš Oset, trgovec, Ferdo Pinter, trgovec, Drago Roglič, trgovec, vsi iz Maribora; pri okrožnem sodišču v Celju: Josip Kramer, trgovec, Drago Lojbnar, trgovec, Anton Fazarine, trgovec, vsi iz Celja; pri okrožnem sodišču v Novem mestu: Edmund Kastelic, trgovec, Oton Bernard, trgovec, Josip Turk, trgovec, vsi iz Novega mesta; pri okrožnem sodišču v Murski Soboti: Josip Benko, industrijalec, Franc Ceh, trgovec, Ernest Stivan, trgovec, vsi iz Murske Sobotice.

Belgrad, 30. decembra. AA. S kraljevim ukazom so postavljeni: dr. Milan Gugler za predsednika stola sedmorice v Zagrebu, za namestnika pa dr. Pavle Marčec, sodnik stola sedmorice v Zagrebu; za sodnike disciplinarnega sodišča Vasa Mikasinović, Stevan Berberina, Peter Mašić in dr. Josip Iren, sodniki stola sedmorice v Zagrebu, za namestnike pa dr. Djordje Sterija, dr. Stevan Rogulja, Rafael Rosandić in dr. Aleksa Vragović, sodniki stola sedmorice v Zagrebu; za disciplinarne sodnike pri apelacijskem sodišču v Zagrebu: za uresničnika dr. Otakar Konrad, predsednik apelacijskega sodišča v Zagrebu, za namestnika pa Dušan Djermanović, podpredsednik predsednik apelacijskega sodišča v Zagrebu, za disciplinarne sodnike Vojislav Djurdjevič, dr. Rikardo Nikolič, dr. Zvonimir Sintič, Franjo Piskača, sodniki apelacijskega sodišča v Zagrebu, in za namestnike Zdenko Novak, dr. Viljem Kosić, Dušan Helbeti in Ivan Jaspil, sodniki apelacijskega sodišča v Zagrebu.

Belgrad, 30. decembra. AA. S kraljevim ukazom je opravljen višji pisarniški oficijal v 7. skupini na okrajnem sodišču v Ljubljani Avgust Jug, in sicer na lastno prošnjo.

Belgrad, 30. decembra. m. Upokojen je Rudolf Merlini, prometnik iz Ljubljane.

Kardinal Skrbensky umrl

Prav na sveti večer, ko je v Pragi umiral pisatelj Karel Čapek, je na Moravskem umrl najstarejši kardinal in zadnji član kardinalskega zbora, ki ga je še imenoval papež Leon XIII., nadškof kardinal Skrbensky. Umrl je v Dolnji Dolgi Loki (Dolní Blatná Louka), ki je pa zdaj že v tistem delu Moravske, ki je zasedena od Nemcev. Umrl je na gradu nemškega viteškega reda, kjer je preživel zadnja leta svojega življenja. Bil je 37 let kardinal. Njegova pot je bila zelo slavna. Rodil se je 12. julija 1863. v Hristu pri Novem Ječinu kot sin etare moravske plemiške rodbine, imenovane po vasi Skrben na Hani. Njegov oče je bil major v avstrijski vojski, študiral pa je na pierskični gimnaziji v Kromeržu in pozneje pravo v Innsbrucku. Po enoletni vojaški službi pa je stopil v bogoslovje in postal v Rimu doktor kanonskega prava. V duhovnika je bil posvečen l. 1889., na kar je bil župnik na moravskem podeželju ter je kmalu postal kanonik v Olomuccu ter prošt v Kromeržu. Kmalu pa je bil imenovan za nadškofa v Pragi kot naslednik kardinala Schönborna ter ga je l. 1900 posvetil škof Kohn. L. 1901. ko je bil star 38 let, ga je papež Leon XIII. imenoval za kardinala ter je bil najmlajši član kardinalskega zbora. L. 1916. ga je pa olumuški kapitelj izbral za olumuškega škofa, pri čemer je posređevala tudi avstrijska vlada (minister Husarek) ter je zanimivo to, da je ob tej priliki nastopil pesnik Jaroslav Durych z javno obtožnico na sv. stolico. L. 1921. pa ga je doletela avtomobilska nesreča ter se je močno pokvaril na nogi, radi česar je podal demisijo na olumuški škofijski prestol in stopil v pokoj, v katerem je v svojem 75. letu umrl. Kardinal je kot privatnik izvrševal dušnopastirsko službo ter je kljub svoji bolehnosti nogi rad pohajal v ubožnice in mnogo spovedoval. Vsako nedeljo je imel mašo za svoje sovaščane ter se je vedno zanimal za usodo nekdanje svoje nadškofije, bodisi v Pragi ali v Olomuccu. Zanimal se je tudi za politično gibanje čeških katoličanov ter jih podpiral v njihovem boju. Tako so mu zelo hvalnezi ter se ga ob smrti a pieteto spominjajo. Nas pa bi utegnilo zanimati to, da je kardinal Skrbensky svojo čas predsedoval avstrijskemu episkopatu.

Perzija je prekinila diplomatske zveze s Francijo

Pariz, 30. decembra. AA. Havas: V poučenih krogih potrjujejo, da je iranska (perzijska) vlada sklenila pretrgati diplomatske stike s Francijo. To je večerj sporočila francoski vladi preko francoskega poslanika v Teheranu. Iranski poslanik v Parizu bo jutri v zunanjem ministrstvu pojasnil razloge, ki so narekovali iranski vladi takšen korak. Znano je, da je pred letom dni iranski poslanik protestiral na Orsayemskem nabrežju proti pisanju časopisov, češ da so listi vpletali v besedne igre tudi perzijskega šaha. To je na teheranskem dvoru napravilo slab vtis.

Čile je odstavila vse svoje poslanike v Evropi

Santiago de Chile, 30. dec. AA. Reuter: Čilska vlada je sprejela odstop svojih veleposlanikov v Nemčiji, Španiji, Veliki Britaniji, Italiji, pri Vatikanu in Peruiju. Prav tako je vlada sprejela odstop poslanikov v Belgiji, Ekvadorju, Urugvaj, Panami, Jugoslaviji, Romuniji in Paragvaj. Čilski odpravnik poslov v Franciji je tudi odstopil.

Po kitajskih bojiščih

Tokio, 30. decembra. b. Japonske vojne oblasti so dobile nalog, da pripravijo vse potrebno za novo ofenzivo na Kitajskem. Nova ofenziva bo naperjena proti sedanjemu sedežu vlade maršala Čankajškega Čung-tingu. Po zavzetju tega mesta namerava japonska vlada proglasiti konec vojne med Japonsko in Kitajsko. Nato bo sklicala kongres, na katerem bo proglasila, da je vrgla maršala Čankajškega. Izvoljena bo nova kitajska centralna vlada na federativni podlagi.

Tokio, 30. dec. AA. Havas: Vlada je izdala komunikacijo, po katerem odstavlja brigadnega generala Kakumoda, šefa pisarne za upravne zadeve v vojnem ministrstvu in ga javno obsoja zaradi izgube velevažnih vojaških dokumentov.

Vojaki krogi so se zelo vznemirili, ko so izvedeli o tem dogodku, ker so ga dolgo prikrivali. Znano je samo to, da je ta komunikacija izšel šele po čeli vreti seelankov med vojnim ministrom Itagakijem in knezom Konojem ter med vojnim ministrom in generalom samim. Popoldne je bil Itagaki v avdienci pri cesarju.

Odstavljeni general je zavzemal zaupno mesto in je nadomeščal vojnega ministra na sejah parlamenta. Na tem mestu je bil prej ubiti general Nagata. General Kakumoda Mašidžiri je star 51 let. Bil je cesarjev adjutant in je poročen s princeso iz rodu Jukiko, starejšo sestro princa Kanajamija.

Drobne novice

Pariz, 28. dec. AA. Havas: Finančno ministrstvo je objavilo, da je francoska vlada sklenila a skupino nizozemskih in švicarskih bank posojilo v višini 175 milijonov nizozemskih goldinarjev (okrog 4 milijard din). To skupina bank vodi banko Mendelkohn & Comp. v Amsterdamu in Vederlandsche Kreditanstalt. Posojilo se bo obrestovalo po 4% in se bo odplačalo v 30 letih po tečaju 95%.

Lvov, 28. decembra. AA. Stefani: Osrednji izvršilni odbor ukrajinske stranke se je včeraj sestal, da bi zavzel stališče o tem, kaj naj stori stranka, ker je sejm odbil razpravo po zakonskem predlogu, ki naj da Ukrajini avtonomijo v okviru poljske države.

Berlin, 28. dec. AA. Havas: V rezultatih limske konference vidijo v Nemčiji slej ko prej poraz USA. »Lokal Anzeiger« pravi med drugim, da so države latinske Amerike pod vodstvom Argentine uspešno branile svojo popolno suverenost.

Stockholm, 28. decembra. AA. V Stockholmu se je vršila konferenca zastopnikov danskih, norveških in švedskih zionistov.

Jeruzalem, 28. dec. AA. Reuter: Med bašičnimi prazniki je prišlo v Palestini epet do nasilij. Trije Arabci in en Žid so ubiti, ranjenih je pa 12 Arabcev, 9 Židov in trije britanski državljani.

Bruselj, 28. dec. c. Predsednik belgijske vlade Spaak je nocoj odpotoval v Pariz, kjer bo ostal dva dni. V petek se vrne v Bruselj na pogreb Emila Vandervelda. Njegovo potovanje v Pariz je zasebnega značaja.

Genova, 30. decembra. AA. Stefani: Predsednik konzorcija, ki upravlja genovsko pristanišče, je izjavil, da se pospešeno vodijo priprave za zgraditev ogromnega letalskega pristanišča v Sestriji pri Genovi. Zato je določena vsota 140 milijonov din. To pristanišče bo tako, da bo Genova v tem oziru imela prvenstvo pred vsemi drugimi pristanišči v Sredozemskem morju.

Lepo zborovanje Slomškove družbe

Kakor vsako leto, je imela tudi letos na Šentjanževu Slomškova družba svoje božično zborovanje. Po sv. maši ob 9 v franciški cerkvi, kjer je pevski zbor Slomškarjev prepeval lepe božične pesmi, se je polagoma polnila franciška dvorana, udeležba je bila toliko, da je bilo treba odpreti tudi balkon in galerijo. Ko je predsednik Štrukelj prišel zborovanje, je bila dvorana popolnoma zasedena. V pozdravnem govoru je posebno pristočno pozdravil prevzvišenega g. škola, zastopnika g. bana, načelnika prosvetnega oddelka banske uprave, dr. Sušnika, zastopnika ljubljanskega župana, svetnika Vidra, ban. šol. nadzornika prof. Jegliča, insp. Baajuk in nadz. Bobič sta opravičila svojo odsotnost, predsednika Prosvetne zveze, univ. prof. dr. Lukmana, go. banovo in go. min. Sušnikovo kot zastopniki katoliških mater, poslanec: prof. Dolence, Theuerschuh, dr. Lavriča in Riglerja, številno zastopstvo uršulnikov, usmiljen in šolskih sester, zastopstvo duhovnikov in katehetov ter profesorjev, zlasti pa tako številno članstvo iz vseh vrst šolstva.

S toplimi besedami pozdravi nato tudi zastopnike Katehetskega društva, ki zboruje skupno s Slomškovo družbo, ker ju družijo isto vzgojno delo, za kar se poslužujeta istih sredstev na istih — katoliških temeljih.

Nato je pozdravil zborovalce tudi predsednik Katehetskega društva prof. Pavlin, ki je označil namen svojega društva in sodelovanje obeh društev, ki more vzgojnemu delu le koristiti in izraziti željo, naj bi tako tudi ostalo v bodoče.

Sledilo je predavanje prof. dr. Demšarja »Učitelj in katehet«. Zgolj teoretično je sodelovanje teh dveh idealov, praksa pa kaže drugače. Nesoglasje, ki nastane, ima svoj izvor v različnih tipih šol: uradni tip, po črki zakona, se hoče uveljaviti pred socialnim tipom, ki ga zahteva življenje. Težje je tam, kjer ima nesoglasje izvor v različnem svetovnem naziranju; tega nesoglasja daje ni nikjer toliko, kakor med tema dvema stanovoma. Pri vsakem nesoglasju je priporočati obzirnost in odpuščanje. Razvoj šole je tak, da ovira versko delo. Take šole, kot je danes, ne bi zmogla ne država, ne Cerkev. Šola se ni dvignila zato, ker se je ločila od Cerkve, ampak napredek države je bil tak, da je mislila, da bo mogla ljudi očistiti brez Cerkve. Ni res, da bi bila Cerkev tlačila šolo, vendar se ta očitek drži Cerkev veskoti tudi v naše stoletje. Zato je nastala zahteva: verouk iz šole! Ta zahteva pretrese vernega človeka, pa tudi največji pedagogi sedanjega časa so proti njej, ker priznavajo verouku odlično zmožnost. K soglasju med učiteljem in katehetom vodi ona pot, ki jo hodi Slomškova družba: na eni strani zbira katoliško misel, če učiteljstvo in ga ohranja v katoliškem naziranju, na drugi strani pa pomaga katehetu s tem, da to učiteljstvo pred učenci živi katoliško življenje v svetel zglede mladini. V tem oziru je že vse dobljeno, če učitelj res kot katoličan nastopa. Težko je namreč za katehetovo delo v šoli, ker je verouk samo predmet in je tako katehet osamljen; tudi strnjene pouk, ki je sicer odličnega pomena za novodobno šolo, katehetu in verouku ni naklonjen, ker ne more vnesti verouka, ki je le predmet, v metodično enoto, ki jo učitelj obravnava. S tem pa, da učitelj nastopa kot katoličan, pokaže učencem življenjsko verskega-cerkvenega in pomaga katehetu iz njegove osamljenosti.

Predsednik se predavatelju najlepše zahvali za res prav iz našega življenja vzeta izvajanja z željo, da bi bilo v bodoče zopet tako, kakor je bilo pred 30 leti, ko je bilo v Slomškovi družbi prav toliko katehetov, kakor učiteljev.

Drugi predavatelj, prof. dr. Vinko Brumen, je v svojem predavanju »Obiski v angleških šolah« nazival celotno vrsto mišnih dogodkov, ki jih je doživel v preteklem šolskem letu, ko je v Angliji študiral tamkajšnje šolstvo. Ogledal si je najrazličnejše tipe šol, nižjih in višjih ter je spoznal, da se angleške šole zelo razlikujejo od naših šol. Kakih 40 let ima država srednjo šolo, kakih 100 let pa ljudsko; šole niso državne, ampak občinske ali grofijske, največ je privatnih. V šolskih razredih je uvedena koedukacija, le privatne šole imajo ločene učence od učenk. Notranje je šola organizirana po tokovih, t. j. po nekakšnih skupinah, ki v enem predmetu bolj napredujejo in se tega več uče; temeljni predmeti so branje, pisanje, računstvo in pa predmet, ki pove, kako se piše, ker, kakor znano, se v angleščini mnogo drugače piše, kakor se izgovarja. Kot učna sredstva se mnogo porablja: gramofon, radio, film, muzej, šport je velikega pomena, ker daje priliko za tekmovanje, ki se prenese na vse šolske predmete. Klubi so organizirani v vsaki šoli, posebno razširjeni so debatni klubi. Angleško šolstvo nas uči svobode in tolerance. Privatne šole so boljše kot državne, sijajno opremljene, imajo najboljše učitelje in jih sijajno plačajo; to pa zato, da morejo tekmovati z državnimi.

Prijetno kramlajoče pripovedovanje so poslušalci nagradili z dolgotrajnim odobravanjem in so želeli to predavanje še brati v Slov. Učitelju, kjer predavatelj že priobčuje svoje študijske doživljanje na Angleškem.

Kot tretje predavanje je bilo ravno. Pečjakovo »Kako dvignimo ugled učiteljstva in šole«. Iz šolske prakse je nazival mnogo doživljanj, ki kažejo, kako trpi ugled šole in učiteljstva, in zopet druge, ki ta ugled dvigajo. Vselej mora pa učitelj postati del ljudske skupnosti, če hoče, da bo tudi sicer ugleden. Vse

svoje delo v šoli in izven nje mora postaviti v službo ljudskega občestva, pa bo to delo imelo trajen uspeh. Da pa to zmore, mora iti njegova izobrazba na globoko. — Ker bo predavanje izšlo v »Slovenskem Učitelju«, bodo imeli zborovalci tedaj še priliko razmisljati o njem; predavatelju so zborovalci burno pritjevali.

Zaradi pozne ure je moral razgovor o vseh predavanjih odpasti.

Pač pa so gostje in zastopniki izrekli pozdrave zborovalcem. V imenu g. bana je pozdravil g. načelnik prosvetnega oddelka banske uprave, dr. Sušnik, ki se mu je predsednik zahvalil in ga prosil, naj ponese g. banu vdane pozdrave slovenskega katoliškega učiteljstva. Za mesnega župana dr. Adlešiča je zborovalce pozdravil obč. svetnik, šol. upravitelj Vidler. Predsednik se mu je zahvalil in poudaril vsestransko agilnost, ki jo kaže sedanji ljubljanski župan za šolstvo; saj se je pod njegovim županovanjem ljubljansko šolstvo tako lepo razvilo, izpopolnilo in razširilo ter je upati, da bo mestna občina ob svoji agilnosti našla tudi še sredstev za zidanje vsaj nekaterih šolskih poslopij. S svojim vsestranskim socialnim delom v prid najrevnejšim pa g. župan tudi kaže pravo razumevanje za ljudske težnje. Prosi njegovega zastopnika, naj mu izroči pozdrave Slomškarjev in Slomškaric na zborovanju. Pozdravil je še zborovalce predsednik Prosvetne zveze dr. Lukman in prosil za sodelovanje pri društvenem delu v prosvetnih društvih. V imenu slovenske parlamentarne delegacije sta učiteljsko pozdravila poslanc ravatelj Dolence in tovarš Theuerschuh.

Po teh pozdravih je predsednik s pozivom h kongregacijskem sestanku, k širši odborovi seji in z izkrenimi voščili za novo leto končal lepo uspešno zborovanje.

Prav po domače se bomo zabavali na

Silvestrovo pri SLAMIČU!

Rezervirajte si mize!

Nova palača banke »Slavije«

Letos smo Ljubljančani bili priče, kako je zrastle na morda najbolj prometnem križišču in sredi važnega trgovskega središča mesta Ljubljane nova krasna palača, ki je morda najbolj impozantna, kar smo jih v letu 1938 gradili v Ljubljani. Mislimo namreč novo palačo Jugoslovanske zavarovalne banke »Slavije« ob vogalu Gajevi in Tyrševi ceste v Ljubljani, to je nasproti nebotičnika.

Nosilna konstrukcija nove veličastne palače, ki je v surovem stanju že dograjena, je železobetonski skelet in so stebri na fasadi v razdaljah po 2 in pol

Naša slika nam kaže nazorno, kako pada stara Ljubljana, v tem primeru stare hišice ob Tyrševi cesti, za katerimi vstaja moderna palača banke »Slavije«.

ALI MOREMO KOŽO POMLADITI!

Poskusite vendar tudi hranilno Solea-kremo pa Vas bo elastična mehko Vaše kože takoj prepričala.

Bivši minister dr. Bogdan Markovič umrl

V Belgradu je umrl na daljši bolezni dr. Bogdan Markovič, predsednik upravnega odbora PAB in bivši minister. Bil je od leta 1930 tudi podpredsednik Trboveljske premogokopne družbe. Rojen je bil leta 1880; tudi njegov oče je bil minister. Študiral je v Monakovu pravo in gospodarske vede. Leta 1905 je stopil v finančno ministrstvo, kmalu nato pa je izstopil iz državne službe in postal tajnik zveze arbskih poljedelskih združenj. Pozneje je bil upravnik in predsednik upravnega odbora DHB. V vladi Velje Vukičevića je bil finančni minister. Ko se je sklenilo ustanoviti PAB, je pokojnik prevzel organizacijo tega zavoda in mu je ostal na čelu do svoje smrti.

dograjena avgusta 1939. Do tega časa bo porušeno tudi staro poslopje ob Tyrševi cesti vse do pekarne Piskar. V palači bo ob Gajevi ulici in Tyrševi cesti 8 lokalov, za katere je že danes 92 reflektantov. Ob Novi ulici pa bo imela banka nove poslovne prostore, razvrščene v 5 etažah. V prvem nadstropju ob Tyrševi cesti in deloma tudi ob Gajevi ulici bodo pisarne, prikladne za advokature in slično. Od drugega nadstropja navzgor do vključitvi šestega nadstropja so nameščen stanovanj, za katere je tudi že veliko povpraševanja, ker bodo zelo komfortna in tudi zvočno dobro izolirana. Stanovanj bo skupno 10 samskih, 5 enosobnih, 11 dvosobnih, 6 trisobnih, 2 štirisobni in 1 šestosobno. Na podstrešju bodo nadalje stanovanj za tri hišnike, tri pralnice, sušilnice, kopalnice za služinčad in zidane podstrešne shrambe k posameznim stanovanjem. V kleti bo prostor za centralno kurjavo, premost, kleti za trgovine in kletne shrambe za stanovanj.

Dela pri tej veliki palači so v glavnem prevzela in izvršila povečini slovenska podjetja. Rušenje starega poslopja in adaptacijo ostalega poslopja je prevzel stavbenik Emil Tomažič, izkop stavbine jame stavbenik Miroslav Zupan, težsko, zidarsko in železobetonsko delo Stavbna družba d. d., kamnoseška dela Alojzij Vodnik, izločena okna in portale mizar Luka Ahačič, vsa vrata v stavbi Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev, vsa lesena okna Filipčič in Stroski iz Zagreba, kritje strehe z bakreno pločevino in kritje hodne terase z asfaltnimi izdelki klepar Peter Žitnik, kritje okenskih polic s svinčeno pločevino in plinsko instalacijo Nahtigal in sin, instalacijo centralne kurjave, tople in mrzle vode in sanitarno opremo Drago Hudeček, instalacijo jakega toka Mestna elektrarna, instalacijo šibkega toka zastopstvo Škodovih zavodov Leopold Paulič, dobavo telefonske centrale in telefonskih aparatov Radio-Doberlet d. z o. z., železobetonska okna stopnišč Josip Cihlač, cementni izdelki, dobavo in polaganje brastovih desic Remec & Co., lesene rolete Universalrolo iz Zagreba, celice za odmetavanje smeti ključničar Avgust Martincič. V kratkem pa bodo oddana še sledeča dela, ki so že reazpisana: stopnice iz umetnega kamna in teraso, tesarsko delo, to je slepa tla in lesene stopnice, tri osebna dvigala za glavna stopnišča, dvojne tovornih dvigal za dviganje pepela in smeti in eno dvigalo za akte v bančnih prostorih.

Po vsem tem vidimo, da bo nova palača banke »Slavije« zares moderno poslopje, ki bo mestu Ljubljani in pa tudi našemu domačemu podjetju v veliko čast.

Sodobna izolacija vlažnih sten in fasad

Stavbna veda skuša že dolga leta najti pota in sredstva za čim uspešnejšo izolacijo vlažnih zidov, kakršni so večji del v vseh starejših posopjih. Mrzlota in neprijeten občutek v takem prostoru je vsakemu znan. Pohištvo in slike zgubijo svojo barvo in blek ter se sčasoma popolnoma pokvari. Duh po plesnobi in vlagi se širi po takih posopjih. Nikdar se jih ne more dovolj izkuriti. Stanovanj in njih je skrajno nezdavno. Star, mrzel in vlažen zid na zunanji strani takih stavb s svojim vedno odpadajočim ometom nudi nelep pogled. Nobeno še tako temeljito popravilo se ne obnese za dalj časa, če se ne izvede strokovnjakovo in z odgovarjajočim gradivom.

Nobena stavba ni tako vlažna, da bi se ne dala spremeniti v popolnoma suhe, zračne in prijetne prostore z razmeroma malimi stroški. Treba je specialnega strokovnjaka dela z preizkušnim gradivom. Tako preizkušeno gradivo so magnetne stavbne plošče (Heraklit), s katerimi se tako zidovje obloži. Imamo še druga sredstva za izolacijo, vendar ta nimajo vseh dobrih lastnosti, kakor jih imajo magnetne plošče. S temi ploščami znotraj obložene stene so suhe, prostori so topli ter ne propuščajo zvoka. Stroški za kurjavo so malenkostni. Stene s temi ploščami na zunanjo obloženo so najboljšo sredstvo, da vlaga ne prodre na zunan. Omet ostane suh ter ne odpada, zaradi tega ostane zunanje lice za dolgo v isto let v nepokvarjenem stanju.

Stroški za tako izolacijo so razmeroma malenkostni z vrednostjo, katero pridobi poslopje po temeljitnem popravilu. Ze veliko poslopj se je na ta način usposobilo za vsakovrstno uporabo.

Ze ponovno so se podeželske in druge cerkve na ta način renovirale znotraj in zunan v popolno zadovoljnost cerkvenih oblasti in občin. Tu di stroški za ta dela niso bili preveliki, s čimer se mora pri takih delih računati, ker so razpoložljiva sredstva vedno ozko odmerjena.

Drugo sredstvo za izsuševanje vlažnih zidov je premaz vlažnih zidov z vročim tekočim asfaltom na prej osušeni cementni omet. To sredstvo

je sicer tudi dobro, vendar nima vseh tistih dobrih strani kakor prej omenjene plošče. Stene asfaltiramo lahko z uspehom v vročih mesecih, dočim se prej omenjeni način izolacije lahko opravi tudi v zimskih mesecih v prostorih, kjer se lahko kuri.

Imamo še druga slabša in boljša sredstva za izolacijo vlažnih zidov na razpolago, katerih trajnost in uspeh pa ni gotov. Zaradi tega se naj posluž vsak, kdor hoče imeti trajen in dober uspeh, magnetnih stavbnih plošč, ki so se do sedaj od vseh še najbolj obnesle. Tudi cena ni previsoka.

Mnogo stanovanjskih, trgovskih hiš, skladišč itd. bi se dalo na ta način preurediti v zdrave in suhe ter tople prostore, v katerih bi ostali ljudje zdravi, blago bi se ne kvarilo ter bi imeli še mnogo drugih koristi razen tega, da poslopje pridobi na vredenosti. — Marko Stuhac, pooblaščen zidar-ski mojster, Ivanjkovi pri Ormožu.

All že veste, da popolnoma odprodajamo

Velikemu Lenasi & Gerkman, Ljubljana Kamgarn, sukno, damsko blago in svila. Poslužite se ugodnosti.

Slovenija na razstavi v Newyorku

Kakor je že objavljeno, se vrši prihodnje leto v Newyorku svetovna razstava, kjer razstavlja tudi naša država. Razstava je zamišljena tako, da se bo prikazala Jugoslavija kot celota, ne pa tako kakor si je marsikdo zamišljal deljeno po pokrajinah. Navzlic temu bodo lahko prišli posamezni deli države prav lepo do izraza, ker bo v 40 oddelkih dovolj prilike za sodelovanje. Predvsem bo to v velikem oddelku za turizem, kjer se bo lahko prikazalo v slikah vso lepoto naše ožje domovine. Izbira naj se tudi slike iz onih krajev, ki so dali največ izselencev, predvsem iz Bele krajine, da pokažemo tudi našim izselencem njihove najljubše kraje. Lepih slik in prizorov je dovolj na razpolago. Za folkloro bo poskrbel etnografski muzej iz Ljubljane, kar nam daje popolno jamstvo, da bo izbran najboljši material.

Tako bodo tudi v etnografskem oziru prikazane vse tipične zanimivosti naše Slovenije z narodnimi nočami vred.

Prav tako bodo tudi naši domači obrti dobro predstavili javnosti dostojno naša ročna dela in celo vrsto domačih spominkov. Informacije glede prodaje in transporta teh izdelkov daje Državni osrednji zavod za ženski domači obrt v Ljubljani.

Vsi predmeti morajo biti pripravljeni do 20. januarja 1939.

Smrtna žrtev nesreče v Kranju

Ljubljana, 30. decembra. V četrtek popoldne se je, kakor smo poročali, ponesrečil v Kranju 18 letni delavec Marjan Šmajdek. V tavarni mu je eksplodirala patrona, napolnjena s šibami. Pri eksploziji je bil Šmajdek hudo ranjen. Patrona mu je ranila obe nogi in obe očesi ter mu prizadejala poškodbe po vsem telesu. Šmajdek je bil v brezupnem stanju prepeljan v bolnišnico, kjer je danes podlegel poškodbam. Ta smrtna žrtev dela je vzbudila mnogo sočutja. Mlademu delavcu naj sveti večna luč!

Glavno zborovanje Delavske zbornice

Ljubljana, 30. decembra. Danes ob 1 je bila glavna skupščina Delavske zbornice, ki je bila, odkar Delavska zbornica obstoja, in tega je že 10 let, najkrajša. Skupščina pa je pomembna zaradi tega, ker so izpadle iz razgovora skoraj vse zadeve, ki bi šle na politično polje. Očitno je, da se Delavska zbornica trudi preiti na zgolj strokovno polje in da opušča delegatje politično borbo. Skupščino je skoraj ob polni prisotnosti delegatov otvoril predsednik g. Lovro Jakomin ter opravičil odsotnost petih delegatov ter se spomnil pokojnega delegata Ivana Dvoraka, katerega mesto je zavzel g. Franc Buchar, mizar v tobačni tovarni v Ljubljani. Kot delegat skupščine je odstopil inž. Alfred Rudež namesto katerega je bil povabljen v skupščino industrijski uradnik gosp. Bogomir Cof iz Kranja. Predsednik je pozdravil komisarja socialnega ministrstva dr. Lovra Bogataja in zastopnika banske uprave dr. Ivana Karlina. Predsednik Jakomin je nato podal kratko poročilo.

O računskem zaključku je poročal g. Niko Bričelj, ki je ugotovil, da znaša bilanca za konec leta 1937 624.000 din. Ugotovil je, da so bili redni odpisi od aktivnih postavk, to je od hiš in inventarja, premajhni. V bilanco sta vnešeni obe knjižnici in inventar z visokim zneskom nad milijon dinarjev, kar nakupni ceni odgovarja, sedanji realni ceni pa ne. Kljub temu pa znaša saldo skupnih budžetskih prihrankov 89.000 din. Na predlog g. Bričelja je bilo sklenjeno, da se odobri računski zaključek za l. 1937, da se proračunski višek pri osrednjem uradu pripiše na fond za nabavo in odplačevanje nepremičnin in da se odobre malenkostna prekračenja proračunskih zneskov.

Zastopnik g. bana dr. Ivan Karlin je naglašal, da ima banska uprava veliko zanimanje pri razvoju in uspevanju vseh socialnih ustanov, kakor tudi Delavske zbornice. G. minister za socialno politiko Dr. Cvetkovič posveča spopolnitvi socialno-politične zakonodaje največjo pozornost in je tudi v tem letu izdal več važnih socialnih pravilnikov in uredb, ki naj izpopolnjujejo v razvoju še sedaj nahajajoče delavsko pravo. Zastopnik g. bana je želel sedanji skupščini najbolj prodovito delo in sprejem zaključkov, ki bodo v plod delavcem in nameščencem. Govor zastopnika gosp. bana so delegati sprejeli z aplavzom.

G. tajnik Uratnik je podal obsežno poročilo, v katerem je navajal dvig delovne konjunkturo v Sloveniji, dalje publikacije in proučevanja o delovni zaščiti, zlasti o pravni zaščiti delavstva, o vprašanju delavskih zaupnikov in o mezdnihi gibanjih.

O tarifnih gibanjih je podal posebno poročilo g. Jurij Stanko.

G. Edvard Rešek (JSZ) je podal poročilo o proračunu za l. 1939. Po tem proračunu dobi Delavska zbornica od Okrožnega urada v prihodnjem letu 1.650.000 din. Od Trgovskega bolnišnega in podpornega društva in Merkurja 250.000 din in od Bratovskih skladov 300.000 din. Računski uspeh za lanskó leto je bil sicer nekoliko večji, toda Delavska zbornica se je omejila na proračunski znesek 2.200.000 din. Delavska zbornica namerava nastaviti še eno novo pisarniško moč za leto 18.000 din, sicer pa je v proračunu vse nespremenjeno tako kakor lani. Za volitve je rezerviran znesek 300.000 din.

Vsi predlogi so bili sprejeti soglasno. Občni zbor se je zaključil ob 13.45.

Dr. Korošec v Atenah

Prejšnji notranji minister dr. Anton Korošec je pred štirimi dnevi dopotoval v Atene in bo svoj oddih prebil v Grčiji. Po prihodu v Atene je minister dr. Korošec odšel na naše poslanstvo in se pomudil v razgovoru s poslanikom Lazarevičem. V četrtek si je dr. Korošec ogledal Akropolo. V njegovem spremstvu je bil tudi poslanik Lazarevič.

Koledar

Sobota, 31. dec.: Silvester, papež; Melanija. Dan je bil ta mesec dolg od 8 ur 56 minut ter se je skrajšal do 22. decembra za 12 minut in je zopet zrasel do danes na 8 ur 42 minut.

Nedelja, 1. jan.: Novo leto; Obrezovanje Gospodovo.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla nagle smrti gospodična Berlan Pepca. Pogreb bo danes ob 16 izpred mrtvašnice splošne bolnišnice. — Naj ji sveti večna luč!

Osebnosti

— Poročil se bo danes ob 8 dopoldne v župni cerkvi Sv. Petra odlični gospodarski in prosvetni delavec g. Rado Sturm, ravnatelj Vzajemne posojilnice, z gđe. Ivanko Debeveč, posestnico. Novoporočencema naše iskrene čestitke z željo, da bi bila prav srečna in zadovoljna v novem stanu.

Oglase za novoletno številko Slovenca sprejemamo danes do 5 popoldne

— Ravnateljstvo škol. klas. gimnazije v Šent Vidu nad Ljubljano naznanja, da se začne pouk v torek 10. januarja. Dijaki naj se vrnejo v ponedeljek 9. januarja 1939.

— Ravnateljstvo Drž. tehniške srednje šole v Ljubljani sporoča vsem učencem in učenkam tehniške srednje, delovodske, moške in ženske obrtne šole ter banovinske šole za glasbilo, da trajajo božične počitnice do vključno dne 9. januarja 1939. Redni pouk se bo pričel v torek, dne 10. januarja 1939.

— Slepci v »Domu slepih« v Stari Loki se zahvaljujejo za dosedanje naklonjenosti svojim dobrotnikom, jim želijo srečno Novo leto ter se še nadalje priporočajo.

— Člani mladinske JRZ! Značke MJRZ dobite v banovinskem tajništvu JRZ na Miklošičevi cesti 7-11, Ljubljana.

— Še danes pišite dopisnice na upravo Vigredi, Masarykova cesta 12, da vam pošljejo januarsko številko ženskega lista Vigred. Letna naročnina samo 25 din.

— Politično obračunavanje. Na sam božični dan je prišlo v Stahovici pri Kamniku do ostrega obračunavanja med dvema skupinama političnih nasprotnikov. Družba pristaev JRZ je prišla v neko gostilno, kjer je bilo okrog mize več političnih nasprotnikov, ki so pri zadnjih volitvah glasovali za dr. Mačkovo listo. Da ne bi prišlo do prepira, so pristaši JRZ odšli v drugo gostilno, nasprotniki pa za njimi, očitno z namenom, da jih izločijo na obračunavanje, ki na koncu tudi ni izostalo. Nasprotniki so divje navlivali na naše ljudi. Enemu so prerezali uho, drugemu pa dlan. Eden izmed njih je na tleh ležečega okrvavljene divje suval s čevlji in ga obdelal do nezvesti. Pilačo za tako božično junaštvo seveda ne bo izostalo.

Premiera najzabavnejše komedije!

13 stolov

KINO UNION TELEFON 22-21

— Drobšč — Po tujem svetu — Književnost — Kotiček za male rejce — Posvečevalnica — Tržne cene — Vsak mesec ena — Za smeh in kratek čas itd. Zanimiv razpis nagrad za naročnike lista, ki se naroča v Ljubljani, Karunova ulica 10.

— Nov sneg je zapadel na Hrvaškem. V četrtek jutraj je začelo snežiti po raznih krajih Hrvaške. V Gorskem kotoru je padal suh sneg po vsem ozemlju ob sušasliki progi, na liški progi pa je snežilo do Vrhovin, medtem ko je v Zrmanju brila huda burja. Tudi po Slavoniji je snežilo, vendar sneg ni oviral prometa. V Zagrebu je pokrila ulice nova tanka plast snega.

— Huda nesreča na zagrebškem kolodvoru. V četrtek popoldne se je zgodila na zagrebškem glavnem kolodvoru huda nesreča. Uslužbenec Imbro Fišter je čistil lokomotivo. Nenadoma je pa privozil od zadaj vagon. Ker je bil železničar

Film, ki je dosegel povsod rekorden uspeh!
Najsijajnejši silvesterski in novoletni program!

Burka v kateri briljirajo 8 najpopularnejši komiki
Heinz Rühmann, Hans Moser in Rudolf Carl
VASA DEVIZA NAJ BO:
5 smehom in veseljem vstopimo v novo leto 1939!

Predstave samo ob 16. in 19. uri

Ob 21. uri silvesterski program radiofonske postaje

Maribor

m Zaključek starega leta v mariborski stolnici. Drevo se zaključilo v stolnici tridenesna pobožnost večnega češčenja presv. Rešnjega Telesa s posebno cerkveno slovesnostjo, ki bo združena z zahvalno pobožnostjo ob koncu starega leta. Cerkevna slovesnost se začne ob 5 zvečer s slovesnim vzhodom prevz. g. škofa, nato sledi primeren cerkveni govor g. dr. Alojzija Tomca, ravnatelja Mladinskega doma v Ljubljani. Po pridigi ima g. škof litanije s slovesno zahvalno pesmijo in podeli sv. blagoslov z Najsvetejšim. Meščani, ki so kljub občutnemu mrazu vse tri dni vztrajno prihajali k evharističnim pobožnostim, bodo prišli tudi k slovesnemu zaključku na Silvestrovo, da se v cerkvi skupno s svojim škofom poslovijo od starega leta z zahvalnimi molitvami in si izprosijo božjega varstva za novo leto 1939.

HOTEL OREL

vabi na Silvestrovanje, ki se bo vršilo v vseh prostorih. Prvorstna godba, zvečer Silvestrov menu, o polnoči odojček, v jutranjih urah pa svinjski rilci in kisa juha.

m Novo leto v gledališču. Staro leto se v gledališču zaključilo s predstavo operete Boccaccio. Začetek ob 9. Novo leto se začne popoldne z veseljo komedijo »Pesem s cestec, zvečer pa z domačim šlagerjem »Vse za šaloc.

m Rdeči križ Krčevina-Košaki uprizori dne 6. januarja ob 15.30 v krčevinski šoli Vombegarjevo igro »Vrtnice. Čisti dobiček je namenjen kot prispevek k božični za revne šolarje.

m Lepo odhodnice je imel v četrtek v gostilni Verzel mladi konceptni uradnik mariborske policije g. Ciril Belšak, ki odhaja na svoje novo službeno mesto k bankski upravi v Ljubljani. Odhodnice se je udeležilo uradništvo tukajšnjega policijskega komisarata.

m Gluhonemi. Občni zbor društva gluhonemih bo drevo ob 7 v Narodnem domu.

m Iz vrst Maistrovih borcev. V vodstvu Zveze Maistrovih borcev v Mariboru je nastala sprememba, ker je predsednik prof. dr. Dolar odločil svoje mesto.

m Bivši mornarji bodo silvestrovali v hotelu »Novi svet« ter vabijo vse prijatelje in znance.

m Mrtvaški avon. V bolnišnici je umrla vdova po zdravniku Klara Ehler, stara 74 let. — Na Pobrežju. Cankarjeva ulica 32, je pokosila smrt 70 letno zasebnico Ano Rodež. — Naj počivata v miru.

Danes na Silvestrovo »Maribor«

Zvečer ob 8. uri se začne Silvestrov program »Maribor« v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Pričakali bomo novo leto, da si takoj ob prvih trenutkih novega leta voščimo srečo. Prijatelji, na svidenje!

m Maribor na skolesih. Zanimive so številke o mariborskih vozilih. Ob koncu letošnjega leta ima Maribor 333 potniških avtomobilov, 94 tovornih avtomobilov, 162 motornih koles ter 5815 biciklov. Kočji in fiakerski voz (izvoščkov in v zasebni lasti) pa je prijavljenih v mestu še 94. V tem letu je motorizacija Maribora precej napredovala ter se je dvignilo število vseh motornih vozil. Še bolj pa je naraslo število biciklov, saj je sedaj že vsak sedmi Mariborčan brez razlike starosti in spola lastnik kolesa.

m Nakup koruze za vojsko. Od 1. januarja do 30. aprila bo vsak torek, četrtek in soboto popoldne neposreden nakup koruze za potrebe vojske v prostorih vojaškega senika v Stritarjevi ulici pri vojašnici Vojvode Putnika. Kavejca ni potrebna. Vsi ostali pogoji se določijo v garnizijskem skladišču v Mariboru. Ob železnici 16.

m Sani so ga povozile. Pri spravljanju drv s Pohorja se je ugrlača zavora na saneh, ki so povozile 26 letnega žagarja Mihaela Težaka s Smolnika. Zlomilo mu je levo nogo ter prizadelo poškodbe na glavi.

m Božično darilo so mu ukradli. Ivan Filipčič je dobil od gostilničarja Vlahoviča za božično darilo nov 1500 din vreden plašč temno modre barve. Včeraj pa mu je ta plašč, ki ga je samo enkrat nosil, ukradel nepoznan tat iz njegove sobe.

Gledališče

Sobota, 31. dec. ob 21: »Boccaccio«. Znižane cene. Silvestrovska predstava v korist pokojniškega eklađa gledaliških igralcev. Nedelja, 1. jan. ob 15: »Pesem s cestec«. Zadržaji. Globoko znižane cene. Ob 20: »Vse za šaloc.

Celje

e V novi dvorani Salezijanskega mladinskega doma v Guberju priredi salezijanski gojenci z Radne na novega leta dan ob pol 5 lepo moderno dramo »Nova pot«. Med odmoru prvič nastopi tamburaški zbor Mladinskega doma.

e Clanski sestanek ZZZ bo v torek 3. januarja ob 6 zvečer v Domu v Samostanski ulici.

e Vlom v davčno upravo v Celju. Ko je včeraj ob 6 jutraj odpiral sluga vrata davčne uprave, je opazil, da je imel državni urad ponoči obisk. Takoj je stopil v uradne prostore, kjer je našel vse razmetano, okno na dvorišču in na M. Gubčevi ulici pa je bilo široko odprto. Vlomitec, ki se je vtilotal skozi okno na dvorišče, je razmetal vse predale, da bi našel v njih denar. S svinjske nogo se je spravil na dnevno blaginjo. Tu je bil zelo razočaran, kajti blaginja je bila slučajno prazna. V eni je premetel še ostale predale vseh miz in v enem je našel 120 din, ki jih je pobasal in odnesel. Zanimal se je tudi za vse listine, da bi vsaj med njimi našel kaj denarja. Razočaran se je spazil skozi okno in izginil. Policija je vlovilcu že za petami.

e Nesreča celjskega trgovca. Ko se je vračal pozno zvečer 41 letni trgovec Slana Ferdo iz Celja na svoj dom v Bezenškovi ulici, mu je spodrsnilo na poledenelih tleh, da je padel in si izvilil desno nogo v členku.

e Vlomitec Kovač Anton, katerega je prijel orožnik g. Kuražija, je priznal še šest vlomov, na podlagi soodčen pa so mu dokazali že devet vlomov. Včeraj so ga odpeljali še v Laško in Vojnik, kjer so ga tudi soodčili.

Danes ob 16. in 19. uri nepozabni vefilm
PESEM O ZLATEM ZAPADU

Ob 21.13 uri premiera sijajne burke
HAROLD LLOYD - profesor!

KINO MATICA 21-24
Dodatki: tehnik in glasbeni film
Schubertovih melodij!
Rezervirajte vstopnice že v predprodaji!

— Odlična smuka na perinih Kureščka. Tečaj začetkom januarja vodi zvezni smuški učitelj Tono Jelenec. Prijave telefon 36-98.

— Otvoritev odra v Prosvetnem domu v Komendi je bila na Stefanovo z uprizoritvijo igre »Mrak«. Ponosni prosvetni dom, eden najlepših na našem podeželju, ki je bil blagoslovljen in odprt v letošnjem poletju, je zdaj dobil krasen oder s kulisami, tako da se za zimsko sezono obeta v Komendi živahno prosvetno življenje. Prosvetno društvo bo priredilo tudi Silvestrov večer s prav bogatim sporedom.

— Soferski izpiti za okraje Novo mesto, Brežice, Krško in Črnomelj bodo na okrajnem načelstvu v Novem mestu dne 15. marca 1939 ob 10. Za vlaganje prošnje je čas do 10. marca.

— Rejce malih živali, glasilo Zveze društev rejcev malih živali, Ljubljana, Karunova ulica 10, prinaša v svoji novoletni številki sledeče zanimivo gradivo: V šesto leto — Kužne bolezni naše perutnine — Kako si vzgojimo kokoš jajčarico — Vzorec za rodovnik — Koliko časa se spleča rediti kokoš jajčarico — Mondenski golob — Reja kuncv — Francoski srebrec — Pri kanarčkih je pomlad — Naše gospodinjice — Koza Brina in njen rod — Društveno delo — Društvene vesti

1 Istovetnost umrle neznanke ugotovljena. Kakor smo včeraj poročali, je v četrtek zvečer umrla nenadno v ljubljanski stolnici neka neznana žena. Policija je uvedla natančno preiskavo ter je ugotovila, da je to bila 60 letna samska kuharica Jospina Berlanova, doma iz Javora. Berlanova je živela zadnje čase pri svojih sorodnikih. Policijska komisija je ugotovila, da je Berlanova umrla naravne smrti, to je za srčno kapjo.

1 Izšla je Proza Otona Zupančiča (IV. zvezek del Otona Zupančiča) pri Akademski založbi, Ljubljana, Selenburgova ul. 4 (Palača Croatia) dvorišče.

1 Unionsko silvestrovanje bo tudi letos razprodano. Še vedno je zmanjkalo vstopnic, pri letošnjem sporedu pa se bo to zgodilo še prav posebno. Bogat spored, duhovite in zabavne domisljice, koncertne točke in paradije se bodo vrstile v pisanem razporedu brez prekinitve od 21.30 do pol 1. Opozorjamo na to, da se dobe vstopnice v predprodaji pri blagajni kino Union. Kakor vsa leta doslej, prirejata tudi letošnje Silvestrovanje radijska postaja in kino Union.

1 Državni konservatorij v Ljubljani bo pričel z rednim poukom po božičnih praznikih dne 10. januarja.

»Pax et Bonum«. — Burka »On in njegova sestra« se ponovi v nedeljo 1. januarja ob 8 zvečer.

Viško prosvetno društvo priredi tudi letos svoj tradicionalni Silvestrov večer v vseh društevskih prostorih, pri pogrnjenih mizah. Za zabavo, jedadčo in pijačo bo preskrbljeno. Za kratek čas bo igrala domača godba. Začetek ob 8 zvečer.

Prosvetno društvo Trnovo priredi drevo ob 8 v društvenem domu Karunova ulica 14 silvestrovanje za člane in prijatelje.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/2.6. in 1/2.9. uri

Antonio Adverso
Ne pozabi me! (Gigli)
Radi ogromnega navala predstava
danes tudi ob 1/2.6. uri.

Cerkvena glasba

Cerkev sv. Jožeta, Jutri, na praznik obrezovanja Gospodovega ob 8 slovesna sveta maša. Izvaja se Misa pastoralis z orkestrom, zložil Alb. Rihovsky. Graduale: Viderunt omnes, zložil St. Premrl. Ofert.: Tui sunt coeli, zložil M. Filke. K blagoslovu: Tantum ergo, zložil G. Rihar-F. Kimec. Po maši: Po koncu narodni, zl. St. Premrl.

Cerkev v Križankah, Jutri, na praznik novega leta ob 10.30 sv. maša z blagoslovom, pri kateri se pojo razne božične pesmi naših skladateljev z orkestrom.

Lekarne

Nočno službo imajo: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62; mr. Garts, Moste, Zaloška cesta.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljala v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 jutraj mestni zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska ulica 7, I. nadstropje, telefon 36-41.

Tudi vi boste za Silvestrovo pili sekt, ker smo izredno znižali cene:

Bouvier Cuvee reserve 79.—

Bouvier Carte blanche 69.—

Bakarska vodica . . . 45.—

Fruškogorski biser . . 32.—

Vsa odprta vina pa po priznanih nizkih cenah!

FR. KHAM, Kongresni trg 8

Premiera duhovite in zabavne komedije, polne smeha in komičnih zapletljivosti
V glavni vlogi: R. A. Roberts, Trude Marien, Theo Lingen.

Zabaven silvestrski program!

Nespretni ljubimec

Kino Sloga tel. 27-30 ob 16. 19. in 21. uri.

Jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Kolektivne pogodbe in sporazumi

Iz statistike Delavske zbornice v Ljubljani, ki vodi evidenco o kolektivnih pogodbah ter delovnih sporazumih v Sloveniji, posnemamo naslednje podatke o številu kolektivnih pogodb in sporazumov ter o številu prizadetega delavstva. Seveda so v statistiki vpoštevane samo registrirane pogodbe in sporazumi pri Delavski zbornici. Obenem navajamo tudi še podatke vsega delavstva te stroke in koliko delavstva je obseženo s temi sporazumi in pogodbami po strokah.

	štev. velja za pogodbo	zavar. pogodbe del. ima	%
rudarstvo	6	7.567	88
kamenje in zemlja	14	2.938	50
kovin. in stroj. ind.	17	6.800	53
prevozna sredstva	1	51	11
kemična	6	832	35
tekstilna industr.	2	13.858	80
papirna industr.	4	1.327	65
koža in guma	7	1.881	57
gozdna in žag. ind.	10	960	12
predel. lesa	13	1.452	32
živila in pišče	7	464	17
oblačilna industr.	7	671	12
gradnje	4	9.912	85
građna industr.	3	744	58
higiena	1	186	9
občinski obrati	1	12	?

Skupno število kolektivnih pogodb in sporazumov znaša 104, nekaj pa je neregistriranih, tako da jih lahko cenimo na 110. Nekateri pogodbe obsegajo delavstvo številnih obratov. Tako n. pr. obsega kolektivna pogodba tekstilne stroke 42 podjetij, v grafični stroki pa je 30 podjetij tarifiranih, 9 pa netarifiranih. Med knjigovodskimi in kartonaž-

nimi podjetji je 34 tarifiranih podjetij, 19 pa je netarifiranih. Pogodba za stavbna (zidarska) in tesarska podjetja obsega vsa podjetja v naši banovini.

Iz pregleda je nadalje razvidno, da ima delavstvo urejeno svoje razmerje do podjetja najbolj v rudarski stroki, kjer uživa ugodnosti pogodbe in tarif 88% vsega delavstva, v gradbeni stroki s 85% vsega delavstva in v tekstilni industriji s 80% vsega delavstva.

Posebej nismo vpoštevali tobačnega delavstva, ki ima tudi urejeno razmerje s državo na osnovi novega pravilnika o zaslužkih stalnih monopolskih delavcev.

Sicer pa vidimo, da imajo skoraj vsa večja podjetja sporazume s delavstvom in da tudi število takih podjetij vedno bolj raste. So pa nekateri stroki, ki so bolj obrtnega značaja, v katerih ne more priti do sporazumov.

Plačani dopusti delavstva.

Iz poročil Delavske zbornice je tudi zanimivo, da je vedno večje število podjetij v Sloveniji, ki dajejo 2 in več dni dopusta svojem delavstvu, seveda plačanega. Kolikor smo mogli ugotoviti, uživa te ugodnosti v Sloveniji okoli 10.500 delavcev. Če računamo, da je industrijskega in obrtnega delavstva v Sloveniji okoli 90.000, dobimo, da uživa še razmeroma znatno število delavstva pri nas ugodnost plačanega dopusta. Najbolje je urejeno vprašanje dopusta v državnih rudnikih ter v grafični stroki. Sicer smo iz seznama Delavske zbornice ugotovili, da so tudi že številna podjetja, ki dajejo do 10 dni dopusta svojem delavstvu, če so že dolgo vrsto let zaposleni v podjetju.

Tečaj državnih papirjev 1938

Ze leto 1937. nam je prineslo pri državnih papirjih znatno naraščanje tečajev. Tako je znašal po indeksu Narodne banke tečaj 2,5% vojne škode meseca decembra 1936 376,21, meseca decembra 1937 pa 421,89 (imenska vrednost 1000 din), tečaj 7% investicijskega posojila pa decembra 1936 84,86%, decembra 1937 pa 97,03 (imenska vrednost 100 din).

V letu 1938 se je dvig tečajev državnih papirjev nadaljeval in meseca aprila in maja so dosegli tečaj državnih papirjev najvišje stanje, ki ni bilo zabeleženo niti v letih 1939 in 1930. Po teh mesecih je nastopilo zatiranje in tečajji so delno nekoliko popustili, meseca septembra pa je zaradi evropske zunanje politične krize prišlo do znatnega padca tečajev kar se je posebno opazilo v zadnjih dneh tega meseca. Toda po prenehanju napetosti in razčiščenju položaja so tečajji takoj poskočili in dosegli v par dneh zopet stanje, na katerem so bili pred krizo.

V naslednjem navajamo tečaje zagrebške borze za državne papirje na koncu leta 1937 in 1938.

	31. dec. 1937	30. dec. 1938
7% invest. posoj.	96,00 denar	100,00—100,25
agrarij	54,50—56,00	61,50—62,50
vojna škoda	422,00—423,00	467,00—468,00
begluške obv.	79,00 denar	88,50—89,50
dalm. agrarij	77,00 denar	88,00—88,50
4% sev. agrarij	55,00 denar	58,00—58,50
8% Bler. posojilo	93,00—93,50	96,25—97,00
7% Bler. pos.	84,25 denar	90,00—91,00
7% pos. DHB	100,00 denar	100,00 denar
7% stab. pos.	88,00 denar	96,50—98,00

Iz tega pregleda je razvidno, da so tečajji danes višji kot so bili pred letom dni. Nekateri papirji so prišli do tako visokih tečajev, ki popolnoma odgovarjajo nominali. To predvsem velja za 7% investicijskega posojila, ki se nahaja v zelo trdnih rokah, in za 7% obveznice Drž. hipotekarne banke, ki so tudi prekoračile imensko vrednost. Tudi nekateri drugi papirji se že približujejo imenski vrednosti kot n. pr. 8% Blerovo posojilo.

Promet v efektnih na naših borzah je znašal v prvih 10 mesecih leta 1938 407 milij. din (največ marca 1938 76 milij. din), v prvih 10 mesecih l. 1937 pa 285 milij. din. V devizah je bilo prometa v prvih 10 mesecih 1938 2.864 milij. din, leta 1937 v 10 mes. pa 2.899 milij. din.

Kmetijska anketa

V dnevi od 30. maja do 3. junija je bila v Ljubljani velika kmetijska anketa, ki naj ugotovi pota in načine za izboljšanje življenjskih pogojev našega kmeta. Na tej anketi je bilo podanih mnogo izvrstnih referatov, od katerih je prvi del že izšel v posebni knjigi, o kateri smo že poročali in bo v kratkem izšla tudi druga knjiga z referati in debato na tej anketi.

Socialnopolitične referate pa je zbral Socialno-ekonomski institut v Ljubljani, saj so avtorji tozadevnih referatov njegovi člani ter jih objavi v dveh posebnih svojih publikacijah v svoji zbirki študij. Priporočamo, da prinaša prvi zvezek študij Socialno-ekonomskega instituta tehtno razpravo predsednika

instituta g. dr. Andreja Gosarja »Gospodarstvo po narči, njegove naloge in problemi«.

V zbirki študij št. 2 sta najprej objavljena dva izbrana referata g. dr. Iva Pirca, ravnatelja Higijenskega zavoda v Ljubljani: »Asanacija naselij« in »Prehrana kmečkega prebivalstva«. Ta dva referata sta izšla tudi v neki drugi publikaciji. Kot tretji referat je v drugem zvezku študij objavljen referat banovinskega arhivara g. Franca Baša »Življenjski nivo našega kmeta«. K referatom je objavljena tudi tozadevna debata.

V zbirki študij št. 3 sta objavljeni dve dokumentirani študiji: prvo je napisal g. Filip Uratnik »O poljedelskem delavstvu v Sloveniji«, drugo pa g. Hrvoj Maister »O zaposlenosti kmečkega prebivalstva«.

Ker so publikacije obenem tudi poročila kmetijskih anket, bodo zainteresirani s pridom lahko uporabljali te študije in njih izsledke. Želeti je, da bi končno poročilo o anketi čimprej izšlo, ker manjka le še malo referatov. Cena knjigama (zbirki študij št. 2 in 3) je skupno 40 din, kar je razmeroma malo s ozirom na 258 strani gradiva. Želeti bi bilo, da se vse študije objavljajo v enakem formatu in v enakem tisku ter kakovosti papirja.

Zavarovalnice v letu 1937

Po podatkih g. Vladimira Rosenberga v belgrajski reviji »Privredni pregled« je poslovalo lani v naši državi 58 zavarovalnic (brez Feniksa), od tega 44 domačih in 14 podružnic inozemskih družb. Vse zavarovalnice so imele 272 agencij (od tega domače 91, tuje 181) ter imele zaposlenih 2.213 agentov in akviziterjev (domače 1.300, tuje 913).

Vsota zavarovalnih police je narasla od 1936 na 1937 od 678.857 na 714.835, zavarovana vsota pa od 95.434,9 na 90.625,2 milij. din. Razširitev zavarovanja kaže naslednjo sliko v milijardah din:

	življenske	elementarne
1935	2,7	77,8
1936	2,9	82,5
1937	3,2	87,4

Premijski dohodki zavarovalnic so narasli od 1935 na 1936 od 291,6 na 308,3, izplačane škode in dospela življenska zavarovanja pa so narasla od 141,3 na 152,5 milij. V letu 1937 so premije naprej narasle na 335,0 milij. izplačane škode in dospela življenska zavarovanja pa na 161,04 milij. din.

Bilancična vsota vseh zavarovalnic je narasla od 1.139,5 na 1.173,7 in 1.276,0 milij. din od leta 1935 na 1936 in 1937. Rezultati poslovanja pa kažejo naslednje številke v milij. din:

	dobiček	izguba
1935	13,53	2,07
1936	17,03	5,05
1937	14,14	3,01

Pooblaščen aktuarji. V smislu pravilnika o pooblaščenih aktuarjih je minister trgovine in industrije g. ing. Nikola Kabalin izdal pooblastila za izvrševanje aktuarskih poslov naslednjim aktuarjem: Ivan Lah, Janez Triller, Lucko Mihael, dr. Karl Svetel, Anton Strojani, Šantič Jerko in Miška Vlačav (vsi iz Ljubljane), dr. Vladimir Vrančič, Priklir Matija, Dragotin Fan, Zeman Franjo (vsi iz Zagreba), Janjič T. Kosar, Brzaković S. Bo-

židar, Jakševac L. Radomir, Sretenović S. Svetolik, Tutunović K. Dragomir, Izvekov Ivan, Ercegović M. Andrija, Tremobeljska Olga, Bjelski I. Vladimir (vsi iz Belgrada).

Svetovna proizvodnja železa in jekla

Po podatkih nemške revije »Eisen und Stahl« je ceniti svetovno proizvodnjo železa v letu 1938 na 82,2 milij. ton, dočim je leta 1937 znašala 104,2 milij. ton. Najvažnejše države so lani proizvajale v milij. ton železa (v oklepajih podatki za 1937): USA 19,3 (37,7), Nemčija 18,0 (15,96), Rusija 15,0 (14,55), Anglija 6,9 (8,63), Francija 5,9 (7,9), Belgija 2,4 (3,84), Luksemburg 1,5 (2,5), Češkoslovaška 1,2 (1,7), Poljska 0,97 (0,7), Italija 0,95 (0,86), Švedska 0,67 (0,7), Madžarska 0,35 (0,36), Holandija 0,3 (0,3) in Španija 0,3 (0,2). Izven Evrope: Kanada 0,8 (1,0), Japonska 0,3 (0,3) in Mandžurija 3,6 (3,3), britska Indija 1,4 (1,65) milij. ton.

Tudi svetovna proizvodnja jekla je od 1937 na 1938 nazadovala od 135,9 na 108,2 milij. ton. V letu 1938 je znašala (v oklepajih podatki za 1937, vse v milij. ton): USA 29,1 (51,54), Nemčija 23,3 (19,85), Rusija 18,2 (17,8), Anglija 10,9 (13,45), Francija 6,0 (7,92), Italija 2,35 (2,17), Belgija 2,25 (3,87), Češkoslovaška 1,7 (2,3), Poljska 1,6 (1,45), Luksemburg 1,4 (2,5), Švedska 0,97 (1,1), Madžarska 0,65 (0,66), Španija 0,34 (0,17), Holandija 0,03 (—), izven Evrope: Kanada 1,2 (1,4), Japonska, Koreja in Mandžurija 6,0 (6,0), britska Indija 1,0 (0,9). Avstrijska produkcija je znašala 1937 0,65 milij. ton, v letu 1938, pa je upoštevana v nemških številkah.

Novo predsedstvo uprave Mestne hranilnice Ljubljanske. Na svoji zadnji seji je mesni svet ljubljanske imenoval nove člane uprave Mestne hranilnice Ljubljanske. Včeraj popoldne je bila prva seja nove uprave, ki si je izbrala za predsednika g. Josipa Bahovca, trgovca v Ljubljani in občinskega svetnika, za podpredsednika pa g. dr. Josipa Aznana, odvetnika in obč. svetnika.

Pomorski blagovni promet. Po podatkih splitske Trgovinsko-industrijske zbornice je znašal blagovni promet v naših pristaniščih v prvih 9 mesecih letos 1.568.760 ton, od tega je odpadlo 1.112.779 ton na izvoz, 455.971 ton pa na uvoz. Po pristaniščih je bil promet naslednji: Split skupni promet 442.931 ton, od tega uvoz 104.719 ton, izvoz 338.221 ton, Dubrovnik ves promet 402.933, uvoz 186.296, izvoz 216.639, Sušak ves promet 387.811, uvoz 135.969, izvoz 251.842, Šibenik 152.745 ton, od tega uvoz 11.584, izvoz 140.991 ton. Druga pristanišča imajo majhen promet. Iz izdatkov se vidi, da je Split naše glavno izvozno pristanišče, Dubrovnik pa uvozno.

Srbska banka v Zagrebu objavlja, da bo s 1. januarjem 1939 dalje izplačevala v celoti stare vloge v tekočih računih do 50.000 din (doslej do 40.000 din) in vloge na knjižice do zneska 30.000 din (doslej 20.000 dinarjev). Poleg tega bo zavod izplačeval obresti za drugo polovico 1938. Za vloge je merodajno stanje 31. decembra 1934.

Zvišanje glavnice. Zagrebška delniška tvornica papirja sklicuje izredni občni zbor delničarjev za 10. januar, kjer bo sklepalo o zvišanju delniške glavnice.

Tovarna električnih žarnic. V Zagrebu je bila vpisana v trgovski register Tovarna električnih žarnic, d. d. z glavnico 2,5 milij. din (2500 delnic po 1000 dinarjev imenske vrednosti). Nova tovarna je osnovana v svrhu izkoriščanja in prevzema naprav trdnice Jugosijalica, družba z o. z. v Ljubljani, tvornica Zagreb. Člani uprave so: dr. Branko Plivčič, dr. Vladimir Leustek, Juro Dolovšek in Čedomir Jovanović (slednji iz Belgrada).

Borza

Dne 30. decembra 1938.

Denar

V zasebnem klirgu je ostal angleški funt neizpremenjen na 237,20—238,80. Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 14,20—14,40, v Zagrebu so ostali neizpremenjeni na 14,24—14,44, v Belgradu pa na 14,20—14,40. Grški boni so beležili v Zagrebu 37,15—37,85, v Belgradu 37,50 denar. Devizni promet je znašal v Zagrebu 9.290.319 din, v Belgradu 4.671.000 din. V efektnih je bilo v Belgradu prometa 913.000 din.

Ljubljana — Tečajji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2401,16—2415,76
Berlin 100 mark	1769,03—1782,91
Bruselj 100 belg.	744,45—749,51
Curih 100 frankov	996,45—1008,52
London 1 funt	205,26—207,32
Newyork 100 dolarjev	4383,50—4419,82
Pariz 100 frankov	115,79—117,23
Praga 100 kron	151,14—152,24
Trst 100 lir	231,64—234,73

Curih. Belgrad 10, Pariz 11,055, London 20,62, Newyork 448, Bruselj 74,70, Milan 23,32, Amsterdam 241, Berlin 177,60, Stoholm 106,20, Oslo 103,62, Kopenhagen 92,05, Praga 15,17, Varšava 83,70, Budimpešta 87,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,00, Buenos Aires 101,25.

Čas 1938-39, št. 3-4

Za praznike je izšla dvojna številka te naše publicistične revije, ki stopa že v 33. leto. Ta številka je posebno bogata ter je posvečena obenem 20 letnici države za voljo, delati iz slovenskega duha ter katoliške tradicije za domovino R. J. piše članek Ob dvajsetletnici Jugoslavije. Dr. Janžeković podaja pregled modernih gibanj kot svetovnih nazorov, članek, ki je vreden, da ga vsakdo prebere, ker odkriva nove aktualne stvari. Dr. Gogača St. piše razpravo o narodni vzgoji pri Slovencih na temo: Narod in ljudstvo. Pri svoji razpravi se opira na slovensko kulturno zgodovino ter na naše pisatelje ter pride do istih izsledkov kot dr. Veber v svoji knjigi, namreč, da male narode rešuje samo kulturnost in kulturno delo. Dr. A. Gosar piše o ideji miru in našega časa, kakor je predaval v Ljubljani na mirovni akademiji 13. nov. t. l. Pod vzglavjem Obzornik piše Bogo Grafenauer misli o politični strukturi Evrope pod naslovom »Med manjšinami in geopolitiko«. Bogat je del ocen, kjer je prof. dr. Trdan ocenil Grivčevu knjigo »Slovenski knez Kocelj«, Bogo Grafenauer pa Prijateljevo »Kulturno in politično zgodovino Slovencev«. Ocenjenih je tudi več leposlovnih del. Zapiski pa vsebujejo izjave cerkvenih avtoritet o sodobnih nazorih in gibanjih, med katerimi je mnogo nagovorov sv. očeta raznim obiskovalcem. Poseben članek je posvečen političnemu katolicizmu, sv. Tomažu ter drugim aktualnim vprašanjem. Čas, ki etane letno samo 60 din, priporočamo vsem slovenskim katoliškim izobražencem.

Glasnik Muzejskega društva

Nova številka tega Muzejskega glasnika je zelo skrajno tridesetletno tradicijo prinaša nekaj izredno važnih razprav, med katerimi moramo na prvem mestu imenovati študijo ravnatelja in urednika dr. Mala o »Schwabenspiegeln« in koroškem

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijskega posojila 90,50—100, agrarij 60—61,50, vojna škoda promptna 467—470, begluške obveznice 88,50—90,50, dalm. agrarij 88—89, 8% Blerovo posojilo 96,50—97, 7% Blerovo posojilo 90—91, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 97,50—98,50. — Delnice: Narodna banka 7,700—7,800, Trboveljska 180—190.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijskega posojila 100—100,25 (100), agrarij 61,50—62,50 (62,50), vojna škoda promptna 467—468, begluške obveznice 88,50—89,50, dalm. agrarij 88—88,50 (88,50), 4% sev. agrarij 58—58,50, 8% Blerovo posojilo 96,25—97, 7% Blerovo posojilo 90—91, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar, 7% stab. posojilo 96,50—98,50. — Delnice: Narodna banka 7,600 denar, Priv. agrarna banka 222—227, Trboveljska 181—182 (181), Narodna šumska 10—15, Gutmann 50—52, Našice 500 denar, Isis 35—50, Danica 30 denar, Tov. sladkorna Bečkerek 600 denar, Osj. saldk. tov. 100—103 (100, 110), Osješka livarna 180—185 (180), Jadranska plova 375 denar, Oceania 300—305 (300).

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijskega posojila 99,75—101, agrarij 60—61, vojna škoda promptna 467—467,50, begluške obveznice 98—99,25 (89,25), dalm. agrarij 88—88,50, 4% sev. agrarij 58 denar (58), 8% Blerovo posojilo 96—96,50, (96,25), 7% Blerovo posojilo 90—90,50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100 denar. — Delnice: Narodna banka 7,730—7,800, Priv. agrarna banka 227 denar.

Zitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. erem. in slav. 150 —160, banaška 158—160. Vse 78 do 79 kg in 2%. Ostalo neizpremenjeno. Tendence stalna. Promet velik.

Sombor. Pšenica: bač. 157—159, bač. okol. Novi Sad in okol. Sombor gor. bač. in erem. in slav. 157—159, južno ban. 158—160, gor. ban. 157—159, sred. bač. 157—159. — Oves: neizpr. — Rž: bač. 137,50—140. — Jčmen: neizpr. — Korusa: bač. promet 103—105, bač. januar kosa duplikat 104—106, bač. sušena 112—114. — Moka: neizpr. — Otrubi: bač. 100—102, erem. 96—98. — Fižol: bač. beli 2% 285—290. Tendence čvrsta. Promet: 39 vagonov.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušanim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in črekih, pa pijejo »Franz-Josefovo« vodo, so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom.

Ogl. rež. S. br. 30474/35.

Razvozljana skrivnost nasilne smrti

Maribor, 30. decembra.

Svoječasno smo poročali o skrivnostnem dogodku, ki se je pripetil dne 30. oktobra t. l. v Ciglenah pri Mariboru. Takrat je postal žrtev neznanih napadalcev mladi posestniški sin Peter Tepeh, ki je v mariborski bolnišnici umrl. Ker je ležal dolgo v nezvesti, ni mogel izdati imen svojih napadalcev, takoj po napadu pa, ko bi bil lahko govoril, je molčal. Zaradi tega so orožniki krivce šele po vestnem preiskovanju izsledili. Napad je bil izvršen v temni noči v bližini hiše posestnika Goleta. Tepeh se je pripeljal na kolesu iz Sp. Korene v Sp. Duplex pod okno k svojemu dekletu ter se je okrog 23 zopet poslovil od nje. Okoli polnoči pa je prišel v Ciglenice k posestniku Goletu ter ga je zbudil. V hiši so videli, da je Tepeh ves krvav. Na vprašanje, kaj se mu je zgodilo, pa ni hotel ničesar povedati. Potem se je napotil domov, kjer je ostal do 3. novembra, misleč, da pokodbe niso nevarne. Tega dne pa se je nenavadno onesvestil. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je umrl. Orožniki so po njegovi smrti ugotovili, da je bil napaden iz ljubosumnosti ter sta ga napadla Tepehova tekmečka 24-letni Franc Horvat in 20-letni Stanko Dvorščak. Proti obema je bila danes pred sodiščem v Mariboru razprava, ki je bila zaradi mladoletnosti Dvorščaka tajna. Razprava je bila preložena na 20. januar zaradi zaslišanja novih prič.

in J. Grimmom, ki jih je pred kratkim objavil prof. Vasmer in o katerih poroča dr. Glonar ter jih kritično osvetljuje. Kot dopolnilo Vasmerjevi publikaciji Grimmove korespondence s Kopitarjem pa objavlja dr. Glonar Kopitarjev »Brief-journal«, katerega drugi del je sicer že priobčil prof. Jagić, prvi del pa priobčuje v tem »Glasniku« dr. Glonar, natančno po izvirniku. — Profesor Grivce priobčuje nekaj dodatkov k svoji knjigi »Slovenski knez Kocelj«, v katerih deloma polemizira z ocenjevalcem dr. Grafenauerjem, deloma pa dopolnjuje, v knjigi nam poudarjajo, svoje zgodovinske izsledke. Prof. Saria je napisal lep nekrolog arheologu Viktorju Skrabarju. Slovestvo vsebuje ocene nove zgodovinske literature, med katerimi opozarjamo na Miklavčevu oceno Grivčevega Koclja.

Raša Plavčič, ki je sicer znan gledališki igralec, in Milan Djoković, sta napisala za lansko »Vodo« s planinec že drugo skupno delo »Slovo na mostu«, ki je pred nekaj dnevi bilo prvič vprijeti na deskah skopljanskega gledališča. Tudi ta komad je bil sprejet navdušeno kakor prvi, ki je prav tako doživel svoj krst v Skoplju, pozneje pa so ga dajali z uspehom tudi na prestolnem odru. Nova dvodejanska tragikomedija s prologom in epilogom (traja dve uri in pol) je aktualno delo, vzeto iz sodobnega družbenega življenja in spominja po problematiki in aktualnosti na Nušiča kakor tudi na Križevca.

Kolarčeva Narodna univerza, ki že sedmo leto uspešno deluje v Belgradu, je uvedla posebne informacijske ure, ki so namenjene vsaki operski premieri v prestolniškem gledališču. Na teh urah poklicani tolmачi občinstvu vsebino dela, predstavljajo ljudem samega umetnika, obenem pa izvajajo tudi najvažnejše partije iz samega dela. Na ta način se občinstvo že pred prvo predstavo deloma spozna z avtorjem in delom.

KULTURNI OBZORNIK

Mladika 1939, št. 1

Najbolj redno med našimi revijami izhaja nedvomno Mladika. Za božič imamo že vselej na mizi že tudi januarsko številko prihodnjega leta. Letošnja naravnost preseneča čitatelja. Uvodno povest piše pisatelj Janez Jalen, ki se je letos tako postavil s svojo mohorjevo povestjo »Cvetkova Cilka«. Zdalj pa je iz bohinskega kota zopet stopil v svoje breziške hribe ter piše pastirsko povest »Trop brez zvoncev«, ki se utegne razviti v novega »Ovčarja Marka«. Z njim je Mladika velika pridobila. Povest bo izhajala skozi

Spomini na največji potres pred 30 leti

V nekaj sekundah so bila uničena mesta v južni Italiji, med njimi najhuje Messina in Reggio

Preteklo eredo je minilo ravno trideset let, odkar je grozen potres uničil večji del južne Italije, zlasti mesti Messina in Reggio in celo vrsto drugih mest ob kalabrijski obali. To je bila najhujša katastrofa, kar jih je svet dotlej poznal. V nekaj sekundah so se prej cvetoča mesta v groznem trusu in ropotu zrušila v razvaline. Zemlja je vstrepetala v najglobljem oščrju, morje se je napelo, plameni so švigili iznad človeških bivališ — okrog 200.000 ljudi je s elatnim krikom in izrazi groze na obrazih postalo žrtev sproščene večne sile. Za prizadete grozen uvod v novo leto. 28. decembra 1908 zgodaj jutraj prati pol 6

Vse hiše ob ulicah zaječe in se opotečejo, meščani — otroci, žene, starčki, mladeniči in postavni možje — odpirajo oči in vstrepetajo. Nato zopet kratak grom, ki sikne po mestu, kakor bi nekdo z bičem udaril po njem in še enkrat. Sedaj mesta ne ječi več, hiše se ne opotečajo — vse se je zvalilo v kup ruševin z ljudmi in hišami vred. Zidovi padajo na redke ubežnike, ki begajo po nekdanjih ravnih in gladkih ulicah, tu in tam kak krik, ki ga pa kmalu uduši padajoča stena. Kdor je živ, beži nekam naprej preko živih in mrtvih, preko postelj in opeke in oken — samo naprej, ven iz tega groznega groma.

vpitja in krikov. Pol nagi begajo ljudje po mestu in skačejo preko razvalin. Tada nenadoma ves truš podirajočega mesta in smrtno grozo ljudi prevpijejo klici, ki prihajajo od bogve kod: »Morje, morje!»

Morje se je umaknilo od suhe zemlje za kakih 300 do 400 metrov, kakor da ga je groza, velikega razdejavanja. Toda naslednji trenutek se je spet napelo v 10 do 15 metrov visoke valove in se v velikem šumenju in vršanju začelo valiti proti mestu, ki se je kadilo v razvalinah. Na tisoče jih val pokoplje, na tisoče jih zbije v razvaline hiš, na tisoče jih na tem izletu na suho zemljo pograbi in jih potegne nazaj v svojo večna postelja. Ko še šume po ulicah ostanki valov, švigne blizu pristanišča proti nebu velik ognjen jezik — veliki gazo meter je šel v zrak! Vihar grabi visoke plamene in z njimi udriha po razbitem mestu, na vseh krajih kmalu ognji, da bo konec popolen. Vse sile narave so se zbrale v tem mestu k svojemu strašnem plešu in mesto je pod njimi padlo v prah.

Ko se je dobro zdanilo in se je sonce spet dvignilo iznad morja, Messina in Reggio in večine ostalih mest v južni Kalabriji ni več na zemlji. Stoletja so jih gradili, v nekaj sekundah jih je sunek zemlje posnel s površja. Po vsem svetu gre ves o grozni nesreči. Ladje vseh evropskih držav se zbirajo in odhajajo proti žalostnim krajem, določajo zdravila in živila, odvažajo ranjence in sirote. V nekaj dneh so že polne vse bolnišnice v Neaplju, Kataniji in Rimu in ostalih mestih, ki so nepoškodovana učakala novo leto 1909. Svet pa je bil še tedne in mesece ves pod vtisom te silne nesreče — in je bil resen. Potem pa se je privadil.

V januarju je italijanska vojaška oblast morala nad razvalinami proglasiti obsedno stanje, da se je moglo začeti delo za urejevanje in obnovo mesta. V jamah in kletih zbirajo vojaki vse, kar so vrednega našli med razvalinami. Tu ležijo celi svežnji ur, bankovcev, zlatega denarja, nakita, svetlinj, zlatih krožnikov, kak kos dragocenega pohištva — vse skupaj v vrednosti 80 milijonov lir. Toliko je bilo po tem potresu vredno nekdanj tako bogato in cvetoče mesto.

Neka zapustnica ima vtisneno: »Alla mia Concellina! 12. decembra 1908!« Poročnica dar mladi ženi, ki se je poročila z nekim možem, dobrih 14 dni pred potresom. Na paru srebrnih žlic se še poznajo ostanki jedi — še na večer pred potresom so se bliščale na mizi v kaki palači. Naslednje jutro ni bilo ne hiše ne mize, ne ljudi, ki so prejšnji večer sedeli za mizo.

Minuli so meseci in leta. Čas je zacelil rane in podjetnost človeka je pokrila razvaline in v zemljo posadila nove stavbe. Messina je danes obnovljena, spomin na potres in strah pred njim je pa tu bolj živ kot kjerkoli v svetu.

Staro leto odhaja — nikoli več ga ne bo nazaj! (Stara karikatura)

Angleži bodo odpravili »mačko z devetimi repi«

Med angleškimi pravnimi krogi se je pred prazniki živahno razpravljalo o vprašanju telesne kazni in debate še zdavnaj niso zaključene. Morda se eliši nekoliko čudno, da je v tako kulturni deželi, kakor je Anglija, za nekatere vrste zločinov še vedno v navadi telesna kazen. Toda zakoni, še bolj pa pravne navade, se v konservativni Angliji menjajo le počasi. Pred nekaj tedni je bil pri pravosodnem ministru ustanovljen poseben odbor, ki se je enoglasno izrekel proti telesni kazni in je predlagal, naj se odpravi. Toda v zadevo so posegli tudi sodniki in na svojem stanovskem zborovanju nekaj dni pred božičem so se z isto prostodušnostjo izrekli, naj se telesna kazen še ohrani. Bistvo te telesne kazni pa je v tem, da je zločinec obsojen na toliko in toliko udarcev, pač po meri svojega zločina, ki mu jih nameni zato nastavljeni izvršilni organ. Zakon izvirja še iz srednjega veka in se je sprico konservativnosti, ki spremlja vsak zakon v Angliji, ohranil v veljavi do danes. Določa pa kazen udarcev samo za roparske napade in spolne zločine. Udarci pa se dajejo z bičem na devet pramenov, zato se je tega biča v zločinskem in poštenem svetu prijel ime »mačka z devetimi repi«. V največji dobi so kazen sicer nekoliko »humanizirali«, omilili: jermeni biča niso več iz usnja, ampak iz trdih vrvic in se od prejšnjih jermenosti ločijo tudi po tem, da nimajo več vozlov. Lažji zločini se kaznujejo z enostavnim pasom. Nasprotniki telesnega kaznovanja dokazujejo, da se »mačka z devetimi repi« v zločinskem svetu ni izkazala kot zadostno strahljivo sredstvo, nasprotno, je zločinec celo v potuho, ker ta kazen še najprej mine, telesne bolečine se prestanejo, pa je »pravica zadoščeno«. Zato kljub zgornj omenjenemu stališču angleških sodnikov ni dvomiti, da telesna kazen tudi v Angliji ne bo več dolgo v veljavi. Že po vojni je čimdalje redkejša. V letih 1925 do 1934 je »mačka z devetimi repi« zvižgala samo 343 krat. L. 1936 je bilo na to kazen obsojenih samo 166 zločincev. Da pa je bila nekdanj vse bolj »v modi«, pa kaže že to, da je bilo n. pr. leta 1900 3385 takih obsodb. Prav pred letošnjimi prazniki pa sta dva sodnika spet izrekli to kazen, kar je tudi dalo povod, da je vprašanje znova oživelo.

Taki konji so pa redki!

Osemletni »Gordonel« je najhitrejši konj Amerike in obenem tudi najboljši skakalec v globino. Z 30 m visokega stolpa se z jezdecem pože v 7 m globok bazen. Jezdec si mora dobro skriti obraz pred močnimi curki vode, ki ob doskoku brizgnejo proti njemu.

Sprehod po mestnih ulicah po potresu.

so aparati vseh potresomerskih postaj v Evropi zabeležili močno majanje zemlje, ki je presegalo vsa dotedanja. Takoj je bilo jasno, da je ognjišče potresa nekje daleč, toda sunki so bili tako močni, da so aparati že po nekaj sekundah odpovedali in niso mogli beležiti več. Po vseh Evropi se je začelo spraševanje, kje bi ta potres mogel biti, kje je bilo najhuje itd.

Le počasi so prihajala poročila. Prva poročila niti od daleč še niso natančno vedela, kakšnega obsega je ta katastrofa. Tekom dopoldneva so se nabrala poročila iz kalabrijskih in sicilijanskih mest, ki so naštevala, koliko hiš se je podrla, koliko mostov, koliko je mrtvih in ranjenih itd. Le o mestih Messina in Reggio ne govori nobeno poročilo. Opoldne v Rimu še niso vedeli, da teh dveh cvetočih mest ni več na zemlji. Prvi so to grozno vest prinesli na celino kapitani in ribiči, ki so baš v tistem času bili s svojimi ladjami na skrivnostno šumečem morju in so videli namesto cvetočih mest — razvaline in ognji.

Se nedelja 27. december je bila v Messini vesela in brezskrbna. Dan je bil topel in prijeten. Nastopil je večer z vsem sijajem obmorskega mesta. Vse mesto je razkošno razsvetljeno, palače in trgovine so odprte daleč v deveto in deseto uro. Pa ulicah valove množice ljudi, pred velikimi kavarnami in veselimi prostori igrajo godbe pozna v noč. V gledališču je ob nabitih prostorih vesela predstava, vsi lokali so polni zabave željnega občinstva. Še le po polnoči se mesto nekako začne pripravljati k počitku, počasi se vrvež umika z ulic. Meščani odhajajo k počitku, da bi se dobro naspali za naslednji dan.

Ob 5.25 jutraj grom zamaja mesto. Toda grom, ki ni prišel iz črnega neba nad mestom, ampak je od spodaj iz zemlje sunil v temelje mesta.

Veterani na morju

Nekatere ladje so tako močno zgrajene, da kljub temu, da preplovejo vsa svetovna morja, učakajo veliko starost. Francoska prometna kronika poroča, da je v teh dneh na morju več ladij, ki so že stare sto let ali pa se vsaj bližajo temu jubileju. Če upoštevamo nevarnosti, ki jih mora ladja tekom take dobe prenesti, in upoštevamo preprost način ladjedelstva v tej dobi, se moramo res čuditi takratnim inženirjem. Veterani med ladjami plove v kitajskih vodah pod imenom Hsin-Tai. Ima samo 481 ton, zgradil so ga pa škotski inženirji l. 1838 v ladjedelnicah Nevski v takratnem Petersburgu. Prvotno je bila to seveda jadrnica, za svojo 65. letnico (l. 1903) pa je dobila prvi parni motor. Letos praznuje ladja — stoletnico. Drugi je parnik »John«, starosta angleških parnikov v železni konstrukciji. Ima 141 ton, zgradila ga je tvrdka G. T. Price l. 1848, vpisan je v register ladij v Bristolu. S tako starostjo se morejo že ponašati »Malarie«, zgrajeni tudi l. 1848 v Stockholmu, z 264 tonami, in »Eдина« iz l. 1854, ki je v krmski vojni služila za prevoz čet.

V pristanišču so jutranje ladje sprejemale najbolj zgodne potnike, pa je močni val vrgl ladjó in potnike na obrežje, kjer se je vse razbilo. Če je v mestu še kje kako okno, kak balkon, gotovo na njem vpije kaka zbegana postava in išče izhoda na trdna tla. Toda grmenje zemlje se še ni podelo. Od časa do časa znova zabobni pod nogami, zopet zropota nekaj hiš na ulice, nov val

Velike žrtve mraza v Sibiriji

Na tisoče ljudi je zmrznilo. Črede sestradanih volkov napadajo vasi

Sedaj šele prihajajo poročila iz severnih krajev sovjetske Rusije, iz katerih si moremo vsaj približno predstavljati, kakšen mraz je pritisnil ob velikih rekah in po planjavah Sibirije. Mrzli val je prišel zela nenadoma in je zajel skoro vso Rusijo. Tako je doslej termometer v Moskvi padel že na 53 stopinj pod ničlo. Takih zim tudi Rusi ne poznajo več. Vlaki vozijo zela neredno in tako je več mest v pokrajini ostalo brez premoaga in kuriva. V nekaterih krajih je mraz dosegel še 65 ali celo 68 stopinj pod ničlo. Tak mraz seveda zahteva tudi na tisoče žrtve, ker se nikjer ni moglo uspešno zavarovati pred njim, najmanj pa zunaj, na prostem. Cele pokrajine so kakor izumrle, vasi se komaj vidijo izpod visoke snežne odeje, najboljše znamenje človeških bivališ je še dim, ki se tuhtint dviga iz bele ravni. Prebivalstvo se je zaprla v svoje koče in niti sosed ne ve, kaj se pri esodu godi, ker nihče se ne mara izpostavljati mrazu. Kdor pa je moral na plano, mu ni pomoči, če se ne more sam pravočasno zateči v kako goroko zavetje. Tako iz azijske Rusije poročajo, da je nekaj družin Ojratov potovalo od mongolske meje proti Novokuzneckemu, pa jih je kakih 50 vrst pred tem mestom zajela noč z viharjem, da v pokrajini brez slehernega orientacijskega znamenja niso vedeli kam naprej. Utaborili so se v snegu in se gredli ob ognjih, dokler je bilo kaj goriva. Po noči pa je bilo veliko ljudi in živali zmrznilo. Preostali so se branili smrti s tem, da so kurili z oblekami že zmrznjenih tovaršev, z voznimi mrtvimi trupli živali in karkoli so sploh mogli najti gorljivega. Trupla zmrznjenih ljudi so morali pustiti na brezkrvnem belem mrtvaškem odru, ker v zaledeneli zemlji ni bilo mogoče ekopati nobenega rova.

V območju Urala je mrzla morija divjala najhuje med Oetjaki in Samojedi, čeprav so ta ljudstva vajena ostrih polarnih mrazov. Toda letos je najhujši mraz pritisnil brez prave prehodne mrzle dabe, zato je v vsaki vasi že po več ljudi zmrznilo. Ob Irtsiju je bilo dozdaj mogoče ugotoviti, da je zmrznilo okrog 30 ljudi, večinoma žene in otroci, ki niso prenesli mraza 67 stopinj pod ničlo. Na stotine žrtve je tudi v samostojni republiki Jakuzija, znana še iz carske dobe, ker so sem izganjali zločince in je tu polarna noč izredno dolga. Po dasedanjih poročilih je mraz zahteval že okrog

10.000 žrtve, med temi poldrug tisoč v vzhodni Sibiriji. V Verhojanskju je mraz dosegel že 71 stopinj pod ničlo. Prav take so razmere med Burjati in Mongoli na skrajnem vzhodu sovjetske Rusije.

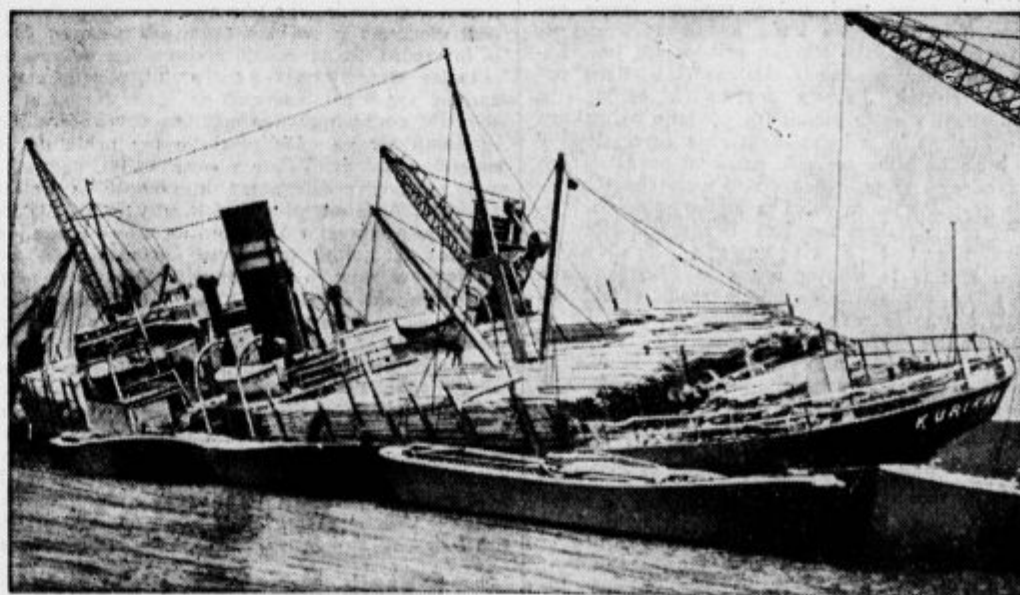
Mraz je seveda vse severne živali zbral okrog ljudskih bivališ, kjer se skušajo preživeti. Iz Tiflisa, Batorja, Kurka, Tasikenta, Murmanskega, Ulaana, Batorja, iz vasi ob Tobolu, Obu in Jeniseju poročajo o pogostih vpadih sestradanih volčjih čred, ki so v svoji lakosti neverjetno drzne in požrešne. Prav tako prebivalstvo ni več varno pred volkovi na polotoku Tajmir in v območju Bajkalskega jezera. V mestu Kara-Bugaz v Turkmenistanu so volkovi udrli v stajo čredi dneva, pa se nihče od ljudi ni upal iti iz hiše in jih preganjati. Ob Baltskem jezeru so zmrzile vse reke in vsa jezera, da se večji del prometa — kolikor ga v tem mrazu še je — razvija vsevprek po ledenih plokvah. Seveda o kakih zanesljivih telefonskih ali železniških zvezah ni mogoče govoriti. Iz sovjetske Rusije so sestradane volčje črede prodrele že tudi na Letonko, kjer so v nekaterih vaseh vdrlje v hleve in neusmiljeno krale med drobnico.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Frans-Josef« grenčice.

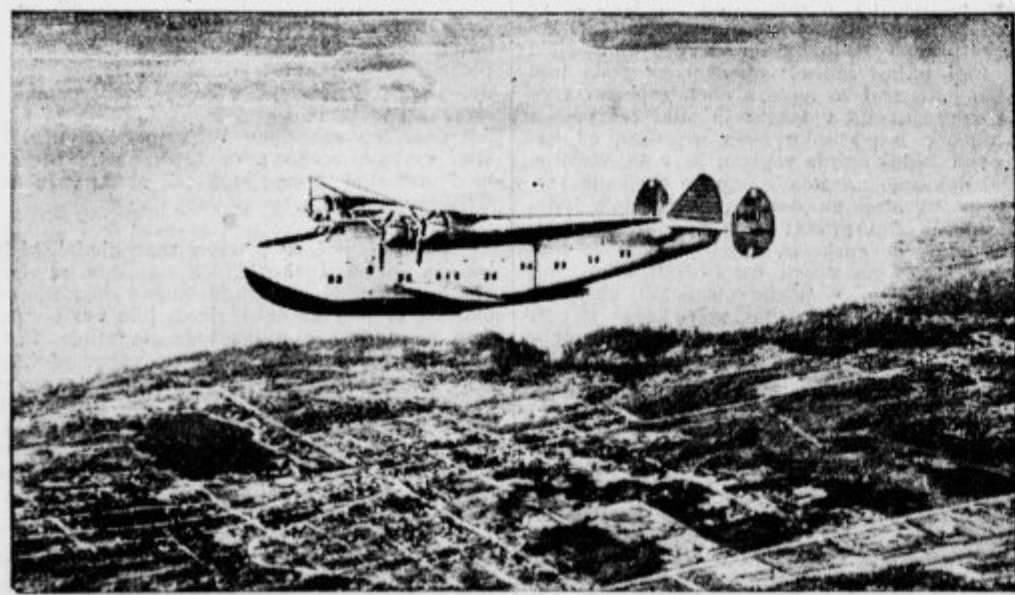
Nekaj o steklu

Nikoli ni bilo steklo tako moderno, kot je v sedanjih dneh. Že je v rabi kot zidak, da sčasoma nadomesti opeko, in odkar morejo steklo izdelovati v tankih, bolj kot papjeva tenkih nitkah, so tudi že v nevarnosti dragi svileni blagovi, da jih bo steklo izpodrinilo.

Kar nič izrednega in posebnega ni več, da so delavnice narejene iz stekla, pri čemer ni iz stekla samo stop in pod, marveč so tudi stene steklene. Mizice, čajne vozičke, pladnje imamo že precej časa iz stekla, a samo ameriška redkost je, da so iz steklenih niti stekane obleke in zastori. A do tlehi krogi, ki se bavijo s steklarstvom, prav resno trdijo, da pride čas, ko bomo imeli preproge, pohištvo in blagove — iz stekla.

V zadnjem trenutku so v londonskem pristanišču rešili finski parnik »Kurikka«, da se ni potopil. Parnik so že skoro do vrha natovarili z lesom, ne da bi tovor predčasno v manjših razdelkih povzeli in vsi skladi lesa se za nagnili na eno stran, da je bil parnik v resni nevarnosti, da izgine pod vodo. V naglici so mu morali ob bok pritrditi pontonske čolne, da so ga obdržali v ravnotežju

NOVI AMERIKANSKI ZRAČNI VELIKAN

»Boeing 314«, last družbe »Pan-Amérika-Klipper«, ki je srečno preстал poskusne vožnje. Namenjen je transoceanskemu prometu, more »prejeti na svoj krov 74 potnikov. Dobil bo še pet tovarišev iste vrste in velikosti

Šport

Snežne razmere

Snežne razmere v Sloveniji z dne 30. decembra so v vseh krajih takšne, kakoršne so bile prejšnji dan. Povsod je prevladovalo sončno in mirno vreme.

Stanje avtomobilskih cest: Vse glavne ceste Slovenije, razen ceste Tržič-Ljubelj, so prevozne z verigami.

SMUSKI TEČAJ V KAMNIKU.

SK Kamnik bo organiziral od 2. do 9. januarja brezplačni smuški tečaj za začetnike, ki ga bo vodil zvezni smuški učitelj g. Lado Stergar.

Cecilije Colledge in Kanadijci navdušujejo v Hamburgu

Umetno drsališče v hamburškem Zoo je bilo preteklo sredo z 11.000 gledalci popolnoma razprodano. Nemška izbrana enajstotica, ki je bila sestavljena iz hokejistov bivše Avstrije in iz igralcev nemške drsalske zveze, je že v tretji podlegla izbornemu kanadskemu moštvu Smoke Eaters (»Požiralci dima«) z 0:8 (0:5, 0:1, 0:2). Gonilne moči Kanadčanov sta bili Morris Cronie in Jeff Brennan. V umetnostnem programu se je množici predstavila evropska prvakinja Cecilija Colledge. Za svoje fantastične skoke je žela ogromno odobravanje.

Nova vest o Joe Louisu

Kakor poroča športni dopisnik Zür. Sporta Martin, je Joe Louis stopnjeval svoje zahteve za svoj nastop proti komurkoli z garancijo 200.000 dolarjev ali po naše okoli 9 milj. din.

Devet tekmovalcev za naslov najboljšega športnika v letu 1938

Do 1. januarja 1939 mora biti rešeno vprašanje o najboljšem športniku v preteklem letu, vprašanje, ki ga je zastavilo 600 ameriških športnih urednikov. Kdo je bil najboljši športnik v letu 1938? Ameriška atletska zveza, ki vsako leto podeli James Sullivanovo trofejo na podlagi te ankete, je za letošnje leto sestavila listo naslednjih kandidatov: Donald Lash, Ben Johnson, Fred Woldzott, Charles Fenske, Ray Maillot, plavalec Adolf Keifer, Catherine Thompson, najboljši igralec golfa Charles Yates in letalec Joe Buck. Zadnji odlikovanec je bil teniški svetovni prvak Donald Budge.

Ježica

Silvestrov večer bo tudi letos prirejen pri pogrnjenih mizah v Cerkevem domu na Ježici. Spored je zanimiv in obsega pevske točke mešanega in ženskega zbora, burko »Pomotoma nevesta«, več kupletov itd. Začetek ob 8 zvečer. — Vabljeni!

Katoliško prosvetno društvo bo priredilo konec januarja vzgojiteljski tečaj, na katerega že sedaj opozarjamo.

Št. Vid nad Ljubljano

Blaz Potočnikova čitalnica uprizarja na novega leta ob 7 zvečer božično igro: »Henrik, gobavi vitez«.

Kranj

Avtobus iz Tržiča čez Smlednik začasno ne obratuje zaradi snega. — Avtopodjetje J. Gorican.

Jesenice

Pevski odsek s sodelovanjem godbenega odseka priredi drevi ob 8 silvestrovanje v dvorani Kerkovega doma. Spored: Opereta v 3 dejanjih »Smuk« — Smuk! Po predstavi nastopi pevski zbor z izbranimi točkami, šaljivi nastopi, kupleti in polnočna alegorija.

Ptuj

Član L Fantovskega odseka — Ptuj imajo od slej redno telovadbo vsako sredo in soboto od 19 do 22 v telovadnici državne gimnazije v Ptuj. Prihajajte k telovadbi vsi in vsi!

Vojnik pri Celju

Novi zvonovi. Okoličani cerkvice sv. Tomaža so pričeli zbirati denar za nabavo dveh novih zvonov. Sedanjí zvonček, ki je že nekaj pokvarjen, pa bi dali preliči. Stroški za vse tri zvonove bi znašali nad 25.000 din. Domačini z veseljem podpirajo to akcijo.

Božična igra »Kralj z neba« se bo ponovila v nedeljo, 1. januarja ob 3 popoldne v posojilnični dvorani.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolišna, 3 mm visoka petlinja vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Služkinja
pridna, poštena, vajena vseh hišnih del in dela na vrtu ter samostojne kuhe, išče službo. Informacije v trgovini Zupanc, Wolfova 6. (a)

Službo dobe

Pekovskega pomočnika
mladega, zmožnega vseh pekovskih izdelkov, takoj sprejemem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 20196. (b)

Radio

Radio aparat!
Angleški 7 cevni po 2500 din (netto kassa). Berlinkei »Selbt-Super« od 3300 din dalje pri Ludviku Hlarsiču, Ljubljana, Rimska 13. (c)

Zasluzek

2.500 din potrebujete
da doma zaslužite mesečno 1000 dinarjev. Pitate: »ANOS«, Maribor, Orožnova. (z)

Prodajalka

mešane stroke, dobro verzirana v manufakturi, in trgovski pomočnik mešane stroke, dober železninar, se takoj sprejmeta. Ponudbe z navedbo referenc, brez priloge znamk, poslati upravi »Slovenca« pod št. 20.150. (b)

Prodamo

Za vsako priliko
najboljše Hubertusove in vsa druga oblačila nudi ceneno Presker, Sv. Petra cesta 14.

Konči Ahačič:

24

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Jaka Spaka pa je rasel in rasel in je bil zal, pameten in priden, kakor noben deček v vasi in sploh nikjer. Vsakomur je ustregel in storil kaj dobrega, če je le mogel. Najraje pa je imel kozo Mekico, ki jo je skrbno pasel, piskajoč na košeninah in planinah na svojo drobno piščal.

Nekoč pa zasliši na paši izpod grma žalostno cvilenje: »O! O! Kako mi je hudo!« Hitro skoči Jaka na pomoč in zagleda v goščavi debelega prašiča, ki pretaka velike, grenke solze. Močno se Jaka začudi grdi živali, potem jo pa poboža in reče: »Uhogi prašič! Ali ti lahko pomagam?« In iz usmiljenosti ga celo poljubi. Tega ne bi storil vsaki!

Zmleti deteljni odpadki

vsebujejo 37% beljakovin in tolašče ter so lanenim tropinam enakovredno močno krmilo, 100 kg 90 din. — Sever & Komp., Ljubljana, Gosposvetska cesta 5. (l)

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabilne stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36
(nasproti Gospodarske zveze).

CONTINENTAL

pisalni stroj za dom in pisarno!
Samoprodaja:
Ivan Legat
Ljubljana — Maribor

TEL. 2951

DRVA PREMOG
IV. SCHUMI
DOLNJSKA CESTA

IBBS UMIVAJTE SI ZOBE
KAKOR SI UMIVATE ROKE
Z MILOM!
ker samo milo čisti in razkužuje.

Ne boste občutili okusa po milu!

POSEBNO
MILO ZA ZOBE GIBBS
je prijetno, dodobra čisti zobe in jih ohranja zdrave. Poleg tega je **GIBBS** milo za zobe najizdatnejše in najcenejše sredstvo za nego zob.

Glasba

Lepo darilo je nova gramofonska plošča, stane samo

Din 15—
dokler traja zaloga

R. Velepč
Ljubljana VII
Sv. Jerneja cesta št. 25

Gramofonske plošče

šlagerje, pesne, narodne, s harmoniko in petjem samo Din 30—

Elektroton
PASAJA NEBOTIČNIKA
stare vzamem v račun.

SOBE

Večjo prazno sobo
v centru, išče solidna gospodinja za februar. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 20227. (s)

Posestva

Enonadstropno hišo
in več parcel prodam ob Celovski cesti. Alojz Arhar, Celovska c. 80.

Novozidana hiša

10 let davka prosta, čista, možna takojšnja vselitev, 7 sob, 2 kleti, pralnica, dvoravnica, 500 m² vrta, industrijsko prometno predmestje Maribora, nosi 13% obresti, je za 56.000 din (30.000 vknjižbe) naprodaj. Dalje 3 nove hiše z 2—4 sobami od 33 do 46.000 din. Informacije: Pobrežje, Gosposvetska 56, krčma, pošta Maribor (p)

Pouk

Strojepisni pouk

Večerni tečaji od 1 do 4 mesece, oddelki od četrti na 7 do 8 in od pol 8 do 9. Pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno, pričetek poljuben. Christof učen zavod, Domobranska cesta 15. — Največja strojeplanica! (u)

Vnajem

Sodarsko delavnico

oddam v najem z vsem orodjem. — Orodje in les (dugo) eventualno tudi prodam. Egge Johanna, Petrovče.

Stanovanja

Dvosobno stanovanje

s kopalnico in krasno sobo z uporabo kopalnice oddam v Staretovi ulici, Trnovo, nova vila. (c)

Sobo in kuhinjo

takoj oddam. Polzve se pri upravi »Sloven.« pod št. 20131 (s)

Kam pa kam?

Na Kurešček

vozi avtobus na Silvestrovo ob pol 7 zvečer. Na novega leta dan pa ob pol 7 in pol 8 zjutraj. Ob zadostni prijavi smučarjev tudi za časa šolskih počitnic ob pol 8 zj. Vselej izpred mestnega doma. Prijava tel. 36-98.

Razno

KO-KO-DAK

Jajce tudi po zimi, kadar so najdražje Vam znesejo Vaše kokoši! Pojasnila brezplačno **Milan Vrabčič, Ptuj 33**

ZENITH
Točna ura
vodilna svetovna znamka
odslej v vseh strokovnih delavnicah

Slovenska Bistrica

Na Stefanovo je tukajšnje Prosvetno društvo z velikim uspehom uprizorilo v Slomškavem domu veliko narodno igro: Mlinarjev Janez, za katerega je bilo že prej veliko zanimanja. Na splošno željo občinstva se bo pa igra zopet ponovila na novega leta dan ob pol štirih. Od blizu in daleč, vsi vljudno vabljeni.

Dolores Vieser:

13

Podkrnoški gospod

Roman. — Poslovenil Janes Pucelj.

Sprva postoji Lenart, gospod in prošt, nekaj minut sam in premišlja; nato gre gor po stopnicah na zračno podstrešje, skozi katerega reže se blišči rumenkasta mesečina.

Mrljio široke zanke lesene mreže, ki zapira kôt tal, da je kot velika kletka. Lenart stopi bliže. Na zadnji palici, kjer je popolnoma tema, spi sokol. Lenartu spreleti mladostni smeh resni obraz, ko vidi, kako smešno je vtaknil ptič glavo pod peruti in kako se mu šopiri perje. Rahlo poskrablja s prsti ob rešetko in nekajkrat zažvižga, kakor da hočeta na lov. Sokol se zdrzne in togotno pomežikne z enim očesom izpod peruti.

Rudešle zavabi Lenart. Zdaj sokol spozna gospoda. Mehko prileti do rešetke in igrav seka proti zakrivljenim prstom, udarja veselo s peruti in nekajkratov rezko zazvigne.

Lenart odpre vrata kletke in sokol mu skoči na roko. Krempilji se mu oprimejo nezavaranih prstov, pa mož se le smeje in se začne igrati z lepim pličem. Sede v mesečini na brano in se zamika v nežni lesk, ki preprega belo, lesketajočo se perje.

»Ti je dolgčas, Rudeš, kaj?« reče tiho. »Bodi pameten, je še prezgodaj zate: Bi spet lahko prišel kak divji jastreb in te raztrgal!«

Rudeš udari s peruti in se hudo našopiri, kakor da razume, kaj mu pravi gospodar.

»Počakaj še za časek, tedaj greva na lov — hajdi! ven v Gore ali v Podjuno! — Ampak seveda — prav previsoko se ne boš mogel dvigniti nikdar več — — —«

Lenart ne ve, zakaj je postal nenadoma žalosten.

»Naj ti ne bo nič zastran tega« reče skoraj zbadljivo in pogladi sokolu perje na vratu. Rudeš je čisto tiho in zre svojemu gospodu resno v obraz.

Kadar jaha gospod po okrajini, tedaj se mu kmetje nizko pripogibljujejo in ženske tonejo v raševinaste haljine. Za njim pa stikajo glave in si šušljajo hude skrivnosti.

»Dekle sin je pa lé... na Dunaju je bil komaj hlapčič!«

»Taki so najhujši, če pridejo kdaj na konja!«

»Saj še sam ne ve, kako bi se bolj ponašal!« »Sveta cesarska visokost sama, ko so bili v Velikovu, niso bili nič proti njemu!«

»O Marija,« toži koščena kmečka ženica, »zdaj se le koj pripravimo! Mi je pa dro hudo za rajnkim proštom Folantinom!«

»Ta sploh ne bi mogel biti prošle se razvema druga,« saj ni duhovni! Zrelčan mu je hotel pripomoči do cerkvenih gruntov!«

»Cerkveni grunti, saj, ti so mu vsel Siro-maka še ni pogledal, odkar je tukaj!«

»O dro dro! Oniču je odpustil večjo, ko ga je prosil,« meni preudaren starec.

»Mu tudi ni kazalo drugega, ko nima Onič ničesar!«

»Saj bi mu lahko odslužil...«

»To bo dro še prišlo,« pikne neka ženska. Še dolgo strmijo za jezdecem, ki dirja preko planjave proti Grabštajnu; spotikajo se nad njegovo ponosno postavo, nad plavimi lasmi, nad umirjeno močjo, ki z njo kroti divjega serca.

V Ceteraji se radujejo lastovke okrog streh. Vas sama pa je kakor izumrla. Samo dva, trije otroci spe na raskavih kocih, ki so razprostri na soncu, in nekaj grdi, mršavih psov tuleč trga verige, ko jaha Lenart mimo. Konj se mu plaši od drendaja.

Zunaj na polju orjejo in sejejo. Izgarane ženske se ubijajo z drevesom, na pol dorasel deček dela brazde... tam čez na drugem bregu leze pač stara krava, toda dekletce za drevesom ne more prerezati težke glee. Mladi obraz ji je rjav in trd kakor zemlja. Na bližnji njivi raste osat in gladež in sploščena trava.

Jezdecu postane tesno pri srcu. Rad bi skočil s konja in sam prijel za drevo. Toda ve, to ni, kar mora delati on. On mora pomagati vsem. Toda kako?

Vole in konje iz prostijskih hlevov bo posodil kmetom za oranje in hlapci in krščence naj pomagajo. In žito za posev. ... to bo moral še pogledati. Če bo sila, bo moral vzeti pač od svojih dohodkov samih — kaj tudi naj bi s kupom denarja? Saj svoj živ dan ni imel nobenega, pa je bil vendar zmeraj dobre volje. Ko tako premišlja in skrbi, mu postane čisto veselo pri srcu. Prisrčno priključuje ljudem in si veselo misli: Danes se morate še tako bedno ubijati, pa jutri bo boljše!

Ko začne iti na polne, zaokrene konja v velikem ovinku proti Podkrnosu. Jaha ob robu gozda, kjer teče pot hladno in rjavo skozi leševje in doni tisočkratno petje iz vrhov. Lenart da sercu, da dirja.

Ko pride do globeli, ki nedaleč od prošnje seka pečevje, zagleda od hudournika semkaj jahati dve dami. Lenart prisli konja gori na porasli omejek, da bi mogli dami zdrijati pred njim čez ozki mostič. Obklečeni ste po lovsko vse v zeleno, starejša, ki je močno lepa in postavna, ima drzen klobuk s perjanico. Svetlo glavo drugi, otroško nežni, na pingavski kobili pokriva samo bel pajčolan.

Ko pridete dama mimo. Lenart pozdravi, kakor velevala dvorna šega. Dama s klobukom se dostojanstveno zahvali, medtem ko mala samo smehljaje se povesi oči.

Ko jaha Lenart čez most, se okrene še enkrat po obeh gospodičinah. Tedaj vidi, da ste

tudi onidve obstali ob gozdnem vogalu in gle, date za njim.

In ko vidi, kako je obrnjeno drzno, brhko obličje starejše nanj s čudnovestno, ponosno pozornostjo, mu šine ta trenutek kri v čelo in spodbode konja: to morate biti njegovi dve sestri — Hema in Hildegarda, gospodični iz Zrelca!

Je še zgodaj zjutraj.

V cerkvi ni ne noč ne dan. Dom Silvester stoji pri oltarju in moli konfiteor. Pod okni v grmih na pokopališču godejo ptički in hladni jutrnji zrak trka rahlo na vrata.

Lenart Zavorjan kleči v koru v stolu na evangelijski strani; obraz mu je truden in blede. Gleda po tistih malo ljudeh, ki drgetajoč od mraza zde v klopih, in se čudi, da so mu tako tuji, čeprav jih zdaj že vse pozna. Mnogim izmed njih, ki dvigajo zdaj tu k oltarju oči, od strahu in reve obokane, je storil dobro z vso vneto svoje ognjevite mladosti. Toda upira se mu, da so sprejemali dobroto le toliko nezaupljivo. Odkrit in topel hvaležen pogled bi ga bil bolj osrečil in osrečil kakor vse hlapčevsko klečeplazenje in mnogobesedno hvalisanje. In ali je dozdaj kaj dosegel? ... Prav za prav — nič.

Ne vedoči si pomoči obupano sklone glavo. Seveda od dveh mesecev človek ne more dosti zahtevati. Ampak, sveti Bog: ali sta bila ta dva meseca dolga!

»Dominus vobiscum!«

Dom Silvester bere evangelijski. Njegov tihi in vendar tako prodrljivi glas prinaša besede prav do Lenarta same. Lenart ne razume kdo ve kaj latinskega, vprav toliko, da ugane smisel evangelijskega. »Blagor ubogim... Blagor vam, ki zdaj jokate... Blagor... Blagor...«

Grenek smehljaj šine okrog ust plavalasemu mladeniču, ki je tako svečanostno oblečen v črno.

Programi radio Ljubljana:

Sobota, 31. decembra: 12 Plošča za ploščo v venček hiti, venček pa vsakemu svoje deli — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.30 Plošča za ploščo v venček hiti, venček pa vsakemu svoje deli — 14. Napovedi — 17. Otroška ura: a) Selma Lagerlöf: Kako je Niels Holgersen popotoval z divjimi gosmi. — Povest v nadaljevanjih, b) Tetka Marička pripoveduje — 17.40 Mozart: Les petits riens, balet (plošče) — 17.50 Pregled sporeda — 18. Koncert godbe »Sloga« — 18.20 Prenoč večerje in zahvalne pesmi iz franč. cerkve — 18.40 Nadaljevanje koncerta godbe »Sloga« — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Poljedelstvo pri nas in pri drugih narodih — 19.50 Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar) — 20. O zunanji politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Tijardovič: Mala Floramye, opereta na ploščah — 21.30 Silvestrovanje radijske postaje v veliki dvorani hotela Union. — Sodelujejo znani sodelavci radijske postaje v veselju in pisanem sporedu. — Konec ob 9.15.

Nedelja, 1. januarja: 8 Vesel novoletni pozdrav (plošče) 8.30 Kvaritet trobil 9 Napovedi, plošče: L'Arlesienne, uvertura, 9.15 Prenoč cerkvene glasbe iz franč. školske cerkve, 9.15 Verski govor (prevz. g. dr. Gregorij Rožman), 9.30 Vsakemu nekaj (plošče), 11 Radijski šramel 12 Slovenske narodne pesmi pojo: Fantje na vasi in sestre Stritarjeve, 13 Napovedi, poročila, 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra, 17 Kmetijska ura, 17.30 Koncert plesne glasbe, Sodelujejo: Adamčev jazz-orkester in Cimrmanov kvartet, 19 Napovedi, poročila, 19.30 Nacionalna ura, 19.50 Koncert vojaške godbe, 21.45 Napovedi, poročila, 22 Izsoljena oddaja, Sodelujejo: Radijski komorni zbor in orkester ter Kmečki trio.

Drugi programi:

Sobota, 31. decembra: Belgrad: 20 Dueti, 20.30 Orkestralni koncert, 22.15 Pisan spored — Zagreb: 19 Opereta, 22 Silvestrovanje — Praga: 19.15 Benešova opereta »Na zelenem travniku«, 20.15 Kabaret — Varšava: 21.15 Silvestrovanje — Budimpešta: 19 Igra, 22.30 Budimpeštansko silvestrovanje, 23.30 Narodne pesmi, 9.15 Madžarska glasba — Italijanske postaje: 1. skupina (121,304 in 283 m): 21 Montanarova opera »Vrag v

Original
Fruškogorski Biser
je v kvaliteti neprekosljiv.

Ti dve resnici se z ničemer
ne moreta pobiti.

gozdu — II. skupina (369, 369 in 263 m): 21 Massenatova opera »Werther« — Köln: 19.30 Zellerjeva opereta »Ptičar« — Ostale nemške postaje: 20 Različna silvestrovanja (do 3 oz. 4 ponoči).

V naši podružnici v Mariboru

dobite lahko vsa pojasnila glede inseratov!

Tam lahko plačate tudi naročnino za »Slovenca«

Brez posebnega obvestila.

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je danes, 30. decembra, previden s svetotajstvi, blago v Gospodu zaspal v 78. letu starosti gospod

Jakob Černe

lastnik hotela »Razor« in lesni trgovec

Pokojnika bomo položili k večnemu počitku v nedeljo, dne 1. januarja 1939 ob pol 4 popoldne.

Kranjska gora-Zagreb, dne 30. decembra 1938.

Žalujoče rodbine Černe, dr. Černe, Pečar, Jarc.

Trboveljska premogokopna družba

naznanja tužno vest, da je v petek, dne 30. decembra 1938, v Mojstrani umrl njen zaslužni uradnik, gospod

Emanuel Hayne

Pogreb blagopokojnega bo v ponedeljek, dne 2. januarja 1939 ob treh popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Našega zvestega uradnika bomo ohranili v trajnem spominu!

V Ljubljani, dne 30. decembra 1938.

Trboveljska premogokopna družba

S potrjim srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je za vedno zapustil naš ljubljani soprog in oče, gospod

Emanuel Hayne

upravitelj cementarne T.P.D.

v petek, dne 30. decembra 1938 v Mojstrani.

Na zadnji poti ga bomo spremili v ponedeljek, 2. januarja 1939 ob 3 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 30. decembra 1938.

Žalujoči ostali

Umrl nam je naš ljubljani sin, brat, vnuk, bratranec in nečak, gospod

IVAN JANOVSKY

DIJAK

Na zadnji poti ga bomo spremili v soboto, 31. decembra ob dveh popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, Maribor, Zemun, 30. decembra 1938.

Rodbina Janovsky in sorodstvo.

Uradništvo Privileg. agrarne banke a. d.
podružnice v Ljubljani

sporoča žalostno vest, da je umrl
dolgoletni predsednik zavoda

dr. Bogdan Marković

minister v pokoju

Z blagopokojnikom smo izgubili nad vse dobrega
svojega prvega predstojnika, katerega bomo ohranili
v trajnem in hvaležnem spominu!

PRIVILEGOVANA
AGRARNA BANKA A. D.
FILIJALA V LJUBLJANI

JAVLJA TUŽNO VEST, DA JE DOLGO-
LETNI PREDSEDNIK BANKE GOSPOD

DR. BOGDAN MARKOVIĆ

MINISTER V P.

PO TEŽKEM TRPLJENJU PREMINUL DNE 29. T. M.
GOSPODU PREDSEDNIKU, KI SI JE OD SAME USTANO-
VITVE STEKEL NEVENLJIVIH ZASLUG IN PO-
SVETIL VSE SVOJE SILE ZAVODU, BODI OHRANJEN
TRAJEN IN ČASTEN SPOMIN. BLAGEGA POKOJNIKA
BODO SPREMILI K VEČNEMU POČITKU DANES V
BEOGRADU,

LJUBLJANA, DNE 31. DECEMBRA 1938